

Usomhi Onete oyi iJesu iKirisiti ni iJoni O keke

Ungmemhi Oni o khi agbo

¹ Igbaekele, Ungmemhi O she kpẹ la o. Oni Ungmemhi o nu Eshinegba la. Oni Ungmemhi O khi Eshinegba.

² Igbaekele loli ali Eshinegba e te ga la.

³ Obọ oyọli a te ma emhikpa. Aa me emhikhoghuo ni a ma ni aa rote obọ oyọli ma.

⁴ Loli o mholi agbo na agboagbo. Oni agbo oyọli, o ri akpa na egbo na agbo.

⁵ Oni akpa o ge nga alo ebili, ama alo ebili o a dobe pfuse oli a.

⁶ Eshinegba o ghie omose oghuo ni a lu iJoni ghi egbo na agbo.*

⁷ Loli o bhale ya pfi otsele shi oni ogbo ni o khi oni akpa, ni egbo nya e rote oni otsele miesuo.

⁸ Oa khi oni iJoni o khi oni akpa; eri o li bhale ya pfi otsele shi oni akpa.

⁹ Loli o khi oni egbegbi akpa, ni o ya bhale agbo ni o ya ri imeke na egbo nya.

¹⁰ Oni Ungmemhi o la agbo, egbo ea lese oli, abi o ri rie khia khi loli a rote obọ oyọli ma agbo.

¹¹ O bhale deba egbo eyọli, o a lama mie oli.

---

* **1:6** Li ze iMat 3.1; iMak 1.4; iLuk 3.1-2

12 Ama, ebubu ni e da lama mie ọli, ni e lẹsẹ mie eva oyọli suọ, wẹwẹ ọ ri afu na e rọ mele imi Eshinegba a.

13 Oa khi abi ita ali inyọ e liẹ bia ọgbọ alo-gbugbugbu a ri ona ngme, ama Eshinegba ọ khi ita wẹ.

14 Oni Ungmemhi ọ mele ọgbọ-a, ọ nu awa la agbọ ona, awa mẹ ufumhi oyọli, ikhi ufumhi oyi omi Ita ọtuoghuo kpe ni Ita ọ mhọli, ọni ọ rọte obọ oyi Ita bhale, ọni ọ mhọli isomhelemhi ali igesikia gbeku ọ.

15 IJoni ọ kia tse abọ ingme oyọli yẹ ẹgbọ, ọọ tseşẹ, ọọ liẹ, “Ọna mhi gueye ẹ khi ọ ya bhale odukhokho oyemhe, ama ọ fu dọşẹ mhe itobọ khi ọ kpe la agbọ neni a bia mhe.”

16 Rọte isomhelemhi oyọli ni o gbeku ọ, awa te mhọli ikhivọşẹ ọdọda.

17 Obọ oyi iMosisi Eshinegba ọ te ri ushi na awa, ama obọ oyi iJesu iKirisiti isomhelemhi ali igesikia e te bhale.

18 Ọgbọkhoghuo ọa mẹ Eshinegba ghue. Ama, Omi Eshinegba ọtuoghuo kpe, ni lọli ali Eshinegba e khi ọghuo, ni lọli ali Ita e ga la, lọli o zẹ ni agbọ e rọ lẹşẹ Ita.

IJoni ọọ khi lọli ẹ khi Omiepfuese

(iMat 3.1-12; iMak 1.1-8; iLuk 3.1-18)

19 Egbhali eyi iJu ni e la iJerusalemu e ghie eni ẹẹ ralo ugamhi oyi Eshinegba ali eni ẹ nu wẹ gbe ikanya owa-ugamhi, e ka mhila iJoni ọni ọ khi.

20 IJoni ọa rọ sheli wẹ, ọ nyanya sọ wẹ ọ, ọ gueye wẹ gboo khi ọa khi lọli khi ọni Omiepfuese.

21 E mhila li, “Ọghuo u ke khi şọ? Elaja u khi?”†

† 1:21 Li zẹ iDeut 18.15,18; iMala 4.5

IJoni ọọ, “Iiye.” E gbo mhila li.
 “Omekeguele ọyi Eshinegba u khi?”
 O ọ “Iiye.”

²² E gbolo ẹ, “Gueye anye oni u khi shọ, ni anye me emini anye ya gueye eni e ghie anye, elo yeye u khi shọ?”

²³ IJoni ọ rote ungmehi ni Azaya omekeguele ọyi Eshinegba ọ ngme sọ we ọ, ọọ, “Mhemhe mhi khi uruli oyi ogbo ni o la odagbe ẹ tsese, ni ọọ lie, ‘A riele udu oye ẹ shi eke ke Onomhue ni ọ ọ bhale.’”[‡]

²⁴ Egbo ni egbo iFarisi e ghie ghi iJoni, e mhila li,

²⁵ “Abi u a ro khi Omiepfuese, ni u a ro khi Elaja, wekhi oni omekeguele ọyi Eshinegba u khi ena, elo o ze ni u ro ọ batazi egbo shọ?”

²⁶ IJoni ọ sọ we ọ, ọọ, “Ame mhi ro batazi egbo memena, ama ogbo oghuo ọ la ẹ iteva memena ni aa lese ne.

²⁷ Loli ọ ke ya bhale odukhokho oyemhe, ni o khia khi mhia fu ramhi oni ọ ọ taghie uli oyi ekuẹ ni ọ ro sọ a.”

²⁸ Obini iBetani ni o la ukiekie obini ovo o te ẹ ngale shi oke iJodani, ashini iJoni ọ la batazi egbo, a la me eni ingme ena nya.

Omi osumha ọyi Eshinegba

²⁹ Ogbeakolo iJoni ọ me khi iJesu ọọ bhale, iJoni ọ gueye egbo, ọọ, “Omi Osumha ọyi Eshinegba ni ọ rue olamhe eyi agbo vu na!

³⁰ Ona mhi ngme abi mhi ro lie, ‘Omose oghuo ọ ya bhale ni ọ fu dose mhe, itobo khi ọ she kpe la ọ neni a bia mhe.’

[‡] **1:23** Li ze Aza 40.3

³¹ Egbegbi mhemhe mhia kpe lese oli ghue, ama eri mhi bhale ri amẹ ẹ batazi egbo ini mhi me asha ri oli khase egbo iZireni.”

³² Igho iJoni o pfi otsele ona khi, “Mhi me khi Ayemhe o li abi anekhukhu rote idane tiemhie ya ma li egbe.

³³ Mhia kha kpe lese oli, ama oni o ghie mhe mhi ri amẹ ke batazi egbo, oo mhe, ‘Oni u da me khi oni Ayemhe o tiemhie shi o khi o migha li egbe ne, loli o khi oni o ya ke ri Ayemhe-no-pfuase batazi egbo.’

³⁴ Igho eni emini a gueye mhe ena e li de shi ukpeloe oyemhe, ni o remhe gueye ẹ khi Omi Eshinegba o khi.”

Eniye odukhokho eni odode ni iJesu o ze

³⁵ Ogbeakolo iJoni ali eniye odukhokho eyoli etuava e gbo migha akaghọ.

³⁶ Abi iJoni o ro me khi iJesu oo dose, oo, “Bino Omi osumha oyi Eshinegba.”

³⁷ Abi eniye odukhokho etuava egho e ro suo ona te, e deba iJesu vu.

³⁸ IJesu o pfi alo ukhokho, o me we khi ee deba lue, o mhila we, “Elo a nono.”

Ee oli, “Osese, obo wa la?”

³⁹ Oo we, “A bhale ya bino.” Igho e deba li, e me obini o la. Agho e ke nu o la elegho nya rote agogo ene ele oguota vu.

⁴⁰ Otuoghuo eniye odukhokho etuava ni e suo emini iJoni o ngme ni e deba iJesu vu o khi Aduru, inyoghuo iSamọ iPita.

⁴¹ Igho Aduru o nyanya kpe te odode nono iSamọ inyoghuo oli gueye, oo, “Anye she me

Omiepfuese.” (Emini a ri iKirisiti ngme khi, Omiepfuese.)

⁴² Aduru o rue iSamọ bhale ghi iJesu.

IJesu o bino oḷi, oḷo, “Yeyẹ u khi ISamọ omi iJoni, iKefasi a ke ẹ ke lu ẹ. IPita ali iKefasi emhi oghuo a rewe ngme.”

Ijesu o lu iFilipu ali iNatanie

⁴³ Ogbeakoḷo, iJesu o ke mu egbe khi loḷi roṭe agho vu ya ke je iGalili. O me iFilipu, oḷo li, “Deba mhe.”

⁴⁴ Onge iBetisaida ni Aduru ali iPita e khi iFilipu o li khi.

⁴⁵ IFilipu o ke nono iNatanieḷi me. Oḷo li, “Anye she me oni iMosisi o keke ingme oyoli shi ebe ushi, ni emekeguele e gbo keke ingme oyoli shi Ebe-nopfuase, ikhi iJesu onge iNazarẹti Omi iJosefu.”

⁴⁶ INatanieḷi oḷo, “INazarẹti we, eminete o li roṭe iNazarẹti ẹ lase?”

IFilipu oḷo, “Leṣe bhale ya bino tse.”

⁴⁷ Abi iJesu o ro me iNatanieḷi khi oḷo bhale obini lue la, iJesu oḷo, “Egbegbi onge iZireni na, oni oḷa ya lo egbhoḷi.”

⁴⁸ INatanieḷi o mhila li, “Se u gho leṣe mhe?” IJesu oḷo, “Mhi she me abi u ro la udi okhua eni neni iFilipu o lu ẹ.”

⁴⁹ INatanieḷi oḷo, “Oseṣe, Omi Eshinegba u khi, oghie oyi iZireni!”

⁵⁰ IJesu oḷo, “Itobo khi mhiẹ khi mhi me ẹ udi okhua eni u ro tigbe miesuo, u ya me emini e doṣe ona.”

51 O gbo gueye wẹ, “A ya me khi idane o khueghie-a, a me khi igeni eyi Eshinegba e rote idane e tiemhile ya nga shi mhemhe Omi Ogbọ o.”§

2

Ijesu o ri amẹ mele onyo a

1 Ogbele onuzi-esẹ, a la iKena na eke iGalili ri omueshi ya ngeli. Inyo ijesu o la agho,

2 A li lu ijesu ali eniye odukhokho eyoli shi oni ilegba ni a la ri omueshi ngeli.

3 Abi onyo ni a la agho da o ro pfo, inyo ijesu oo ijesu, “Onyo e pfo we ro da.”

4 Ijesu oo, “Inyo, khi ke gueye mhe emini mhi ya li, itobo khi eghẹghẹ oyemhe o ramhi ne.”

5 Inyo ijesu o gueye eni e so onyo, “A ri emini o da gueye e gbe akanya.”

6 Ikpokpmhi idubo eche esesa e la epfe agho na die ame e shi ni egbo iju e ro kpe egbe a abi ushi oyewe o ngme. Udubo oghuo oghuo, oo mie italabi ame ene.

7 Ijesu o gueye eni e so onyo, “A ka die ame vo eni idubo esesa.” Igho e die ame vo ewe nya te unu tsue.

8 Igho oo, “A die o ghi oni o ri ukpeloe e khu oni ilegba.” Igho e die o ghi o.

9 Oni o ri ukpeloe e khu ilegba o rote eni ame ni a she ro mele onyo a da bino, o kpe lese obini a me we, ama eni e so onyo e lese obini a me we. Igho oni omose o lu ughue-omueshi je epfe ete,

10 oo li, “Ashini a la ri ele emhi onana kpa, onyo onete onana a kpe ro lasela na egbo da khue neni

---

§ 1:51 Li ze Igbae 28.12

a ri onyo oni o kpo-a lasele, Elo o ze ni a ro ri onyo ona kpe shi agho?"

¹¹ Ona o khi akanya onyaloa oni odode ni iJesu o gbe. Eoli iKena na eke iGalili o la riyele o. Onana o ro ri ufumhi oyoli khasa, ni eniye odukhokho eyoli e ro mie oli suo.

¹² Ona o dose se, iJesu ali inyoli, ghe inyoghwo oli eni emose ali eniye odukhokho eyoli e tiemhi obini iKapanomu. E la oobo ukuku ogbele.*

*Ijesu o lo elemhi Owa oyi Eshinegba le
(iMat 21.12-13; iMak 11.15-17; iLuk 19.45-46)*

¹³ Abi eghenge ukpe oyi egbo iJu ni a lu iPasova o ro ti bhale, iJesu o nga obini iJerusalemu.†

¹⁴ O bhale ya e khi egbo e la elemhi apfe oyi Owa oyi Eshinegba ri ena ali isumha ali inekhukhu e de. Eghuo e shito pfa ikpagho na egbo.

¹⁵ Igho iJesu o rue ili ro lali utali ulumhekie ro khu we ya lase nya, ghe eni ena ali isumha; o miatse we ikpagho kua, o ghi we abo okphe kpha ku-a.

¹⁶ Oo eni e ri inekhukhu e de, "A muno we ana-a! Se a li ri owa oyi Ita mhemhe e mele oki a."

¹⁷ Eniye odukhokho eyoli e ya yelege emini a kpe keke shi Ebe-no-pfuase khi, "Ingme owa oye o mu mhe egbe gba."‡

¹⁸ Igho enighie eyi iJu e mhila iJesu ini o mholi ikanya onyaloa ni o ya gbe ni o ya rokhase ewe khi o mholi afu ni o ro riyele enana nya.

¹⁹ IJesu oo we, "A bighi oni Owa oyi Eshinegba ona nya gbe, mhi ya gbo riyele o to ogbele ese."§

* **2:12** Li ze iMat 4.13 † **2:13** Li ze Okiali 12.1-27 ‡ **2:17** Li ze Iwolo 69.9 § **2:19** Li ze iMat 26.61; 27.40; iMak 14.58; 15.29

²⁰ Enighie eyi iḶḶ e ke mhila, “Owa ni a ri ikpe egbhuẹva ali esesa tọ wa liẹ khi u ri ogbeḶe esẹ tse ya riẹḶe tọ?”

²¹ Ama egbe oyọli ọ ri oni Owa oyi EshineḶba ni ọ ngme khọkhọ.

²² Abi ọ rọ ghu-a ni EshineḶba ọ rọ gbo guise ọ le, eniye odukhokho eyọli e rọ tigbe sa ya to emini ọ ke ngme. Ona o rẹwe mie ungmehi oni o la Ebe-no-pfuase, ali ingme oyi iḶḶsu lolo suo.

²³ EḶheḶhe ni iḶḶsu ọ rọ la iJerusalemu, ikhi eḶheḶhe ukpe iPasova, ebubu eḶbo e rọ mie ọli suo itobọ khi e me ikanya ọnyaloa ni ọ gbe.

²⁴ Ama iḶḶsu ọa ya regbenga we obọ itobọ khi ọ leḶe emini eḶbo e khi pfo nya.

²⁵ Ọa khi ogbo ọ ke gbo ya gue ingme oyi eḶbo ye ọli, itobọ khi ọ she leḶe emini o la we udu.

3

IḶḶsu ali iNikodemosi

¹ Omose oguo ọ la ọ ni ọ la otu iFarisi, ọ khi okhemhue ni ọ mu eloe shi elemhi iḶḶ, a lu ọli iNikodemosi.

² Oni omose ọna ọ bhale deba iḶḶsu eliyose eḶghuo, ọọ li, “OseḶe, anye leḶe khi oni ọọ seḶe ni ọ rọte obọ oyi EshineḶba bhale u khi. Itobọ khi ogbokhoguo ọa ya doḶe ke gbe ikanya ọnyaloa enabi u wa gbe ena ini EshineḶba ọa nu ọli la.”

³ IḶḶsu ọọ li, “Mhi gue igesikia ye khi, ini aa li riẹḶe ogbo bia, ọa ya me Eghiele oyi EshineḶba.”

⁴ iNikodemosi ọọ li, “Se a li gbo riẹḶe ogbo ni ọ womhe se bia? Eri ọ gbo ya lo inyọli elemhi ni ọ gbo riẹḶe ọli bia?”

⁵ IḶḶsu ọ sọli ọ, ọọ li, “Mhi gue igesikia ye khi, aa me ọgbọkhọghuo ni ọ ya lo Eghiele oyi Ẹshinegba ini aa bia li elemhi amẹ ali elemhi Ayemhe.

⁶ Omose ali ọkpotso ẹẹ bia ọgbọ alo gbugbugbu, ama Ayemhe oyi Ẹshinegba a rọ riẹlẹ ọgbọ ọ bia elemhi ayemhe.

⁷ Khi ze ni ungmemhi ni mhiẹ khi, ‘A mema riẹlẹ ẹ ya bia,’ o lighọ ri abọ she.

⁸ Obini o ghọle akpekpeli o li ẹ je, eri awa liẹ suọ abi o liẹ li, ama awa aa ya me ọli. Ighọ ingme oyi eni a riẹlẹ bia elemhi Ayemhe oyi Ẹshinegba e li.”

⁹ INikodemosi ọ mhila iḶḶsu, “Se a liẹ me ghọ?”

¹⁰ IḶḶsu ọọ, “Ye ye ukpokpo-ọgbọ ọguebe ni u liẹ se se ẹgbọ eke iZireni waa le se ona?”

¹¹ Abi o li mhi li gue ọli ẹ ye khi emini anye le se, anye ẹ ngme. Emini anye me, anye ẹ gueye agbọ. Ama aa nono ni a mie usomhi oyi anye suọ.

¹² Ini waa mie mhe suọ ini mhi gue ingme ena agbọ ona ye, se u liẹ mie mhe suọ ini mhi gue ingme iloghie ye?

¹³ Ọgbọkhọghuo ọa kpe ye iloghie jele ghue, se ni mhemhe Omi Ọgbọ ni mhi rọte iloghie tiemhie.

¹⁴ Abi iMosisi ọ ke li ge ẹnye ni a ri igolu lumhi shi ukpokpo, ni ọ tsua li idane obini ọdagbe ifufu, ighọ a mema li tsua Omi Ọgbọ idane.*

¹⁵ Ẹghẹghẹ aghọ, ọnini ọ da mie ọli suọ, ọ ya mholi agbọ na agbọagbọ.

¹⁶ “Irari khi Ẹshinegba ọ ọ nono ingme oyi agbọ gba, lolu ọ rọ rue Omioli ọni omose ọtuọghuo kpe na agbọ, ẹghẹghẹ aghọ ọnini ọ da mie ọli suọ ne, ọa ya pfua, ama ọ ya mholi agbọ na agbọagbọ.

---

* **3:14** Li ze iNọba 21.9

17 Eshinegba ọa ghie omi ọli bhale agbọ, ni ọ bhale ya pfa ẹzọ mu ẹgbọ na agbọ, eri ọ ghie ọli, ọ bhale ya mie agbọ pfuese.

18 Aa ya pfa ẹzọ mu ọni ọ da mie Omi Eshinegba suọ, ama ọni ọa da mie ọli suọ, a she pfa ẹzọ mu ọli se, itobọ khi ọa mie Omi Eshinegba ọtuọghuo kpe suọ.

19 Abi a liẹ sọ oni ẹzọ na. Ákpá o bhale agbọ, ama ẹgbọ e nono alo ebili nẹ, itobọ khi ikanya ebe ẹẹ gbe.

20 Ọni ọ gbe ikanya ebe ọa ya nono ákpá, ọa tigbe ẹ bhale ákpá itobọ khi ikanya eyọli e ya ri udi lasele ini e bhale ákpá.

21 Ama ọni ọ da ri ungmehi oyi Eshinegba ni o khi igesikia a gbe akanya ne, ọ bhale ákpá ashini a te ẹ mẹ eke, ni ikanya eyọli e rọkhasẹ khi ode oyi Eshinegba ọ rọte.”

Otselẹ ni iJoni ọ pfi shi ingme oyi iJesu

22 Eḷe lese iJesu ali eniyẹ odukhokho eyọli e je eke iJudia. Ọ nu wẹ la oobọ ukuku ẹghẹghẹ, ọọ batazi ẹgbọ.

23 IJoni ọ la Ainoni ni ọa nuẹ shi iSalimu li batazi ẹgbọ, itobọ khi amẹ e lo bu shi aghọ. Egbọ e je aghọ deba li ni ọ batazi wẹ.

24 Eghẹghẹ aghọ aa mu IJoni shi owa ighumha ne.†

25 Eniyẹ odukhokho eyi iJoni eghuo e nu ọgbọ iJu ọghuo khakọ shi ingme ikpegbe a ona ugamhi.

26 Ighọ e le deba iJoni, ẹẹ, “Ọsẹsẹ, u ke yelele ọmọse ọghuo ni u ke batazi, ọni u ngme ingme oyọli

† 3:24 Li zẹ iMat 14.3; iMak 6.17; iLuk 3.19-20

epfe oke iJodani elegho, o li e batazi egbo, loli egbo nya e ke na deba memena.”

27 IJoni oo we, “Aa me emhikhoghwo ni ogbo o mholi ni o a khi Eshinegba o roli na.

28 Ee ena a ga suo abi mhi ro lie khi o a khi mhemhe mhi khi Omiepfuese, khi eri a li ghie mhe ralo na li.‡

29 Omose oni o rue omueshi o khi ughue omueshi. Eri omole oni omose oni o rue omueshi o ri esho shi eke migha ke khe ughue omueshi. O kha da suo khi omole o da ngme ne, egbe ee mu oli. Igho egbe e lie mu mhe memena, igho oghel o yemhe o gbo vo.

30 Ufumhi oyoli o mema ke nga shio, ufumhi oyemhe o o ke tiemhi.

31 “Oni o rote ilimhi tiemhie o fu dose egbo nya. Oni o rote agbo ana lasela, ona agbo ona o khi. Irarigho, ingmemhi eyi agbo ana a ke ngme. Ama oni o rote ilimhi tiemhie o fu dose egbo nya.

32 Emini o me ali emini o suo ilimhi, o gue e ye egbo, ama ogbokhghwo o a mie oli suo.

33 Oni o da mie emini o gueye agbo suo ne, eri o rokhase khi igesikia Eshinegba o ngme.

34 Oni Eshinegba o ghie, oo ngme ungmehi oyi Eshinegba, itobo khi eri Eshinegba o ri Ayemhe oyoli na li gbe ku o.

35 Eri Eshinegba Ita o nono ingme oyi Omioli oni omose, irarigho o ro ri emhikpa nga li obo. §

36 Oni o da mie Omioli suo ne, eri oo mholi agbo na agboagbo, ama oni o da kie oli ne, o a ya mholi agbo, eri ibiselemhi oyi Eshinegba oo deba li agboagbo.”

---

‡ 3:28 Li ze iJon 1.20 § 3:35 Li ze iMat 11.27; iLuk 10.22

4

Ijesu o nu okpotso onge iSameria ngme

¹ Egbọ iFarisi e suọ khi ebubu egbo ẹ deba iJesu, ali khi o gbo batazi eniye odukhokho bu doṣe iJoni.

² Oa khi iJesu o ri obọ oyọli mema batazi egbo, ama eniye odukhokho eyọli e batazi egbo.

³ Igho abi iJesu o rọ suọ ingme ni egbo e ngme, o rọte eke iJudia vu, o mu egbe pfi je iGalili.

⁴ O ya rọte ode iSameria doṣe abi o rọ le iGalili.

⁵ Igho o bhale eoli na lu iSicha ni o la eke iSame-ria, ni o a nu e shi eke ni iGiekọpu o rọ na iJosefu omiọli oni omose.*

⁶ Agho ilijia oni a lu ilijia oyi iGiekọpu o la. O loṣe iJesu itobọ okiali ni o kia ramhi agho, igho o shito epfe oni ilijia. Oguota o leṣe mu eke oni egheghe.

⁷ Okpotso onge iSameria oghuo o bhale ya a amẹ. Ijesu o o li, “Diẹ amẹ na mhe da.”

⁸ Eghẹghe agho eniye odukhokho eyọli e she lo ifuapfe ya de eminale.

⁹ Oni okpotso onge iSameria o o iJesu, “Onge iJu u khi, mhemhe mhi khi onge iSameria, se u ke li a lie mhi diẹ amẹ ne da?” Emini o ze ni o rọ ngme na khi, egbo iJu ali egbo iSameria ea ri egbe e ti emhi egbe.†

¹⁰ Ijesu o li, “Ini u leṣe isomhopfa ni Eshinegba o rọ na ogbo lo, ni u gbo rọ leṣe emini ogbo ni o o mhila e amẹ o khi lo, u kha mhila li o ri amẹ ne da. Eghẹghe agho ni o ri amẹ ni e ri agbo o na ogbo ne da.”

* 4:5 Li ze Igbae 33.19; iJosh 24.32 † 4:9 Li ze Ezira 4.1-5; iNee 4.1-2

11 Oni ọkpotoso ọ ke mhila iJesu, ọọ, “Ọga, waa mhọli emhi ni a rọ ọ a amẹ, oni ilijia o limhi. Obo u ke te ya mẹ eni amẹ ni e ri agbọ ọ na ọgbọ na a mhe da?”

12 Eri u ke liẹ khi yeyẹ u fu dọsẹ iGiekọpu ita anye kpa?” Lọli ọ tọ oni ilijia ona, ni ọ ri ọli na anye, ni lọli ali imiọli ali elamhako eyọli e gbo te ọ da.

13 IJesu ọ ya sọ li ọ, ọ li, “Onini ọ da da amẹ eyi ilijia ena, okiamẹ o gbo ya gbe ọli.

14 Ama okiamẹ ọa tigbe ke ẹ gbe ọnini ọ da da amẹ ni mhi ya rọ na li da. Itobọ khi amẹ eyemhẹ e ya mele okẹ ni ọa ke ya khakha ghue shi ọli elemhi, ni o ya ke sha kule ri agbọ na agbọagbọ na li.”

15 Oni ọkpotoso ọọ, “Ọga Kpekpẹ ri eni amẹ na mhe da ini okiamẹ o khi ke gbo gbe mhe, ini mhi khi ke gbo bhale akana ya a amẹ.”

16 IJesu ọọ, “Ka lu ọmọse ni ọ rue ẹ shi bhale.”

17 Oni ọkpotoso ọọ, “Mhia mhọli ọmọse.” IJesu ọọ li, “Igesikia lọ, ni u wẹ khi u a mhọli ọmọse,

18 itobọ khi u she kpẹ mhọli emọse oshe ni u kpẹ ngeli na. Ọni u ga nu la memena, ọa khi lọli ọ rẹ shi.”

19 Oni ọkpotoso ọọ, “Kie! Ọga, mhi she mẹ ọli khi ọmekẹguele ọyi Eshinẹgba u khi.

20 Ukhomhi ute onana eni e bia anye ẹgbọ iSame-ria, e kpẹ la ga ugamhi, ama ẹẹ ẹgbọ iJu, ẹ khi iJerusalemu awa mema la ke ga ugamhi.”

21 IJesu ọọ li, “Mie mhe suọ khi ẹghẹghẹ ọọ bhale ni u a ke rọ la ukhomhi ute ona, wẹ khi iJerusalemu ya ga Ita.

22 Emini ẹẹ ẹgbọ iSameria aa leşẹ, a ga, ama anye leşẹ emini anye ẹ ga itobọ khi obọ oyi iJu imiepfuese o te bhale.

23 Ama, eḡheḡhe ọọ bhale, oni eḡheḡhe o she ramhi ni eḡbo eni e ri iḡesikia e ga Eshinḡba e rọ ya ke ga li abi Ayemḡ oyọli o li rọkhasẹ wẹ, e gbo te ode iḡesikia ga li, itobọ khi eḡbo eni e lighọ ọ ga li, ọọ nònō.

24 Ayemḡ oyi Eshinḡba ọ khi, eni eḡ ga li e mema ya ke ga li abi Ayemḡ o rọkhasẹ wẹ, ali rọte ode iḡesikia.”

25 Oni ọkpotoso ọọ iJesu, “Mhi lẹse khi Omiepfuese (oni a lu iKirisiti) ọ ọ bhale. Ọ kha bhale, ọ ya khueghie emhikpa gueye anye.”

26 IJesu ọ sọ oni ọkpotoso ọ, “Lọli mhi khi ni mhi nu e ngme ena.”

27 Abi e kie li ngme, eniye odukhokho eyọli e bhale ya e khi ọ nu ọkpotoso o ngme, o ri abọ sha wẹ. Onḡewẹ ọa mhila li, “Elo wa nono?” Wẹkhi e ri e mhila li, “Elo o zẹ nu u rọ nu ọli e ngme?”

28 Ighọ oni ọkpotoso ọ zẹ akhe amẹ oyọli obọ shi aghọ, ọ je ifuapfẹ kia gueye eḡbo, ọọ liẹ,

29 “A bhale ka ghe ọmọse ọghuo ni ọ gue emini mhi ga riẹlẹ ghue nya ye mḡ. Omiepfuese ọ fẹ ya khi?”

30 Eḡbo e ve gbii te ifuapfẹ bhale ashini iJesu ọ la.

31 Eḡheḡhe aghọ, eniye odukhokho eyọli e ke lema li, “Ọsẹsẹ, waa ke le eminale.”

32 IJesu ọọ wẹ, “Mhi mhọli eminale ni mhia le ni aa lẹse.”

33 Eniye odukhokho eyọli e mhila egbe wẹ, “Eri ọgbọkhọghuo ọ kpe ri eminale ghi ọ le?”

34 IJesu ọọ wẹ, “Eminale oyemḡ khi, ni mhi riẹlẹ ọghuemḡ oyi oni ọ ghie mḡ, ni mhi rọ gbo gbe akanya oyọli pfo.

35 Aa she ngme o khi, 'Iki ene e ke kpole ni a ro ke ya khişe emhi ekomhi'? Mhi gue e ye e memena, a bino khi emhi ekomhi na ishemhi e she bie ni a khişe.

36 Memena a she e fali eni e khişe ishemhi ota akanya, ni e ke khişe ikhişe ni o ri agbo na agboagbo o bhale. Eghēghē agho ni a bhale ya e khi eni e ro ko ali eni e khişe e ga kugbe ke ghele.

37 Onana o rokhase khi emini egbo e ngme khi igesikia o khi, ikhi ungmehi ni oo, 'Oni o ro ko, o kioda shi oni o khişe.'

38 Eri mhi ghie e a ka khişe emini aa ro ko. Egbo elese e ya gbe ikanya ni e toto rewe ko, ama ee a me eleli ikanya eyewe."

Ebubu egbo iSameria e miesuo

39 Ebubu egbo iSameria ni e la oni eoli e ri itobo emini oni okpotso ogho o gueye we mie iJesu suo, ikhi emini o ngme ni oo, "A bhale ya ghe oni o gue emini mhi ga riele ghue nya yemhe."

40 Abi eni egbo iSameria e ro bhale deba iJesu, e lema li o kpekpe o ku shi na ewe. Igho iJesu o ku shi na we ogbele eva.

41 Ebubu egbo elese e gbo mie iJesu suo itobo ingmemhi ni o nu we ngme.

42 Eni egbo e ke oni okpotso, "Anye she miesuo memena. Oa khi itobo emini u gueye anye tse anye ro miesuo, ama itobo khi anye she suo emini o ngme, anye gbo lese egbegbo khi oni omose ona o ga khi oni Omiepfuese."

*IJesu o ri omi oni o gbe akanya igometi ni o fu ze
(iMat 8.5-13; iLuk 7.1-10)*

43 IJesu o la iSameria ramhi ogbele eva. O rote agho vu je iGalili.

44 O she kpe lie khi egbo ea la eoli oyi omekeguele oyi Eshinegba a mu ekpe na li.‡

45 Abi o ro lo ekpe iGalili le, egbo iGalili e mie oli egbegbo, itobo khi ukpeloe oyewe iJesu o la gbe ikanya onyaloa ni o la iJerusalemu gbe abi e ro riele ukpe iPasova. §

46 Igho iJesu o gbo nyene egbe je iKena ni o la ekpe iGalili, ashini o ke la ri amẹ mele onyo a. Omose oghuo ni o gbe akanya igometi o la akagho, ni omi oli o la iKapanomu ghua.*

47 Oni omose o suo khi iJesu o rote ekpe iJudia e bhale iGalili. Igho o bhale ya lema iJesu o kpekpe o deba lue ya nu loli ri omi lue, ni o a ze ni o la ako eghuli ze.

48 IJesu oo, “Ini aa li me olele onyaloa ali oshabo, aa ya miesuo.”

49 Oni omose ni o gbe akanya igometi, oo, “Onomhue, kpekpe bhale neni omimhe oo ghua.”

50 IJesu oo li, “Ke je khi omie o ya ze, o a ya ghu.” Oni omose o mie emini iJesu o gueye o suo, o o je.

51 Abi o ro je, eni ee ga li, e bhale ya lona li ode, e gueye oli, “Omie o she ze.”

52 Oni omose o mhila we, “Egheghe onoghuo oni omọ o la ze?” E gueye oli khi, “Agogo oghuo oguota oode oni omọ o la ze.”

53 Oni ita oni omọ o sato khi egheghe agho tee iJesu o la gueye lue, “Omie o ya ze.” Loli ali apfe oli nya e mie iJesu suo.

‡ 4:44 Li ze iMat 13.57; iMak 6.4; iLuk 4.24 § 4:45 Li ze iJon 2.23

* 4:46 Li ze iJon 2.1-11

⁵⁴ Onana o khi akanya ọnyaloa onuzi-eva ni iJesu ọ gbe abi ọ rọ rọte eke iJudia bhale iGalili.

5

Ijesu ọ ri ọmọse ọghuo ni ọọ ghua ze

¹ Abi a rọ me ingme ena se, iJesu ọ nga obini iJerusalemu shi ukpe ni ẹgbọ iJu e riẹẹ.

² Mena, ode unuekpẹ ni a lu Isumha o la iJerusalemu. Ateke ni oke o chocho shi o la agho. IBetisaida a ri elemhi Iburu ee lu oni oke. Ikuku ikholo ishe ni a ghi e la gasẹ oni oke.

³ Ebubu ẹgbọ ni ẹa ze, ikhi ezalo, ali eni ẹa dobe ẹ kia ali eni e ghu egbe-a, e yeshi gasẹ oni oke. Eri e migha khe ẹghẹghẹ ni a rọ ọ washe oni oke-a.

⁴ [Irari khi o mholi ẹghẹghẹ ni a ẹni ọyi Eshinegba ọ rọo tiemhi elemhi oni oke ya washe ọli-a. Ẹghẹghẹ agho ọnini ọ da kpe te odode ya tiemhi oni oke ini ọni a ẹni ọ lese washe ọli-a se, a roli ze, ughuamhi onini o tseku yese ọli ẹ ngme]

⁵ Ọmọse ọghuo ọ la agho ni o she gba ikpe uye-ali-igbelele abi ọ te ẹ ghua.

⁶ Ijesu ọ bhale ya ẹ oni ọmọse shi agho, ọ lese khi ọ she la agho tese. Ijesu ọ mhila li, ọọ li, “Wa nono ni u ze?”

⁷ Oni ọmọse ni ọ ghua ọ so li ọ, ọọ, “Oga mhi aa mholi ọgbọ ni ọ ya kpaghie mhe obọ mu mhe tiemhi elemhi oke. A kha da lese washe oke-a se, ni mhi rọ da mu egbe ni mhi tiemhi ne, ọgbọ ọlese ọ kpe tiemhi khe mhe.”

⁸ Igho iJesu ọọ li, “Vule! Rue iya oye mhue obọ ni u ke kia.”

⁹ Igho oni ọmọse ọ ze agho agho, ọ rue iya ọyọli, ọọ kia. Egho o khi Ogbele iyemhea oyi ẹgbọ iJu.

10 Enighie eyi iḶu ẹẹ ọni ọmọse ni a rọ ze, “Kiee! Amo o khi Ogbẹlẹ iyẹmḶẹa oyi ẹgbọ iḶu. Eri u gbe ushi ni Ẹshinẹgba ọ rọ na iMosisi-a. Ighuighuẹ lọ ni u rọ tsua iya oye ẹlẹ iyẹmḶẹa.”*

11 Ọni ọmọse ọọ, wẹ, “Ọmọse ni ọ rẹ mḶẹ ze ọọ mḶẹ, ‘Rue iya o ye, u ke kia.’”

12 E mhila li, “Ọghuo ọ khi ọni ọgbọ ni ọ gueye u rue ọli eke u ke kia?”

13 Ọni ọmọse ni a she rọ ze, ọa ke lẹsẹ ọgbọ ni ọ rọ li ze, itobọ khi iḶesu ọ she lo ifuabọ ẹgbọ oni ẹghẹghẹ.

14 Abi a rọ mẹ ena se, iḶesu ọ bhale ya ẹ ọni ọmọse ni ọ rọ ze elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba. IḶesu ọọ li. “GhekḶẹ, abi u rọ da ze se ena, khi ke gbo lamḶẹ, ini emḶi obe olese ni o dọsẹ ana o khi ya li ẹ.”

15 Ighọ ọni ọmọse ọ vu, ọ ya gueye ẹgbọ iḶu khi iḶesu ọ rẹ luẹ ze.

16 Itobọ khi iḶesu ọ gbe ikanya enana Ogbẹlẹ iyẹmḶẹa oyi ẹgbọ iḶu, ẹgbọ iḶu ee jili ọli.

17 IḶesu ọ gueye wẹ, ọọ, “Ẹghẹghẹ kpa ItamḶẹ ọ rọ gbe akanya, ighọ mḶẹmḶẹ mḶi li liẹ gbe akanya.”

18 Itobọ ungmḶẹmḶẹ onana ẹgbọ iḶu e rọ mema gba li abi e li ya gbe ọli-a. Ọa khi itobọ khi ọ gbe ushi oyi Ogbẹlẹ iyẹmḶẹa oyi ẹgbọ iḶu tḶẹ e rọ ye ugbamḶi oyọli, ama itobọ khi ọọ khi Ẹshinẹgba ọ khi Ita lọli. Ẹ liẹ khi e li ọ ri onana a liẹ khi otu lọli ali Ẹshinẹgba e khi.

Ẹshinẹgba ọ ri afu na Omi ọli

19 IḶesu ọ gueye wẹ, ọọ, “Abi o li mḶi li gue ọli ẹ ye ẹ, khi mḶẹmḶẹ Omi Ẹshinẹgba mḶi aa doḶẹ ya riẹlẹ emhikhọghuo ọotsobọ oyẹmḶẹ, ama emini mḶi mḶẹ khi Ẹshinẹgba itamḶẹ ọọ riẹlẹ, mḶi ya ke riẹlẹ.

* 5:10 Li zẹ iNee 13.19; iJere 17.21

20 Irari khi Ita ò nono ingme oyi omioli o rọ ri emini o riẹle nya khaṣe ọli. O ya gbo ri emini e fu doṣe ena khaṣe mhe ni o ya sha e abo.

21 Abi Ita o li guise eni e ghu-a le ni o gbo ri agbo na we, igho mhemhe omi ọli mhi li ya ri agbo na oni o ghole mhe.

22 Ita o ya ri ogbokhoghuo gue ezo, ama omioli o ri afu na, ni o rọ ri egbogue ezo.

23 Ni a bhale ya e khi ogbokpa o mu ekpe na oni Omọ abi a li mu ekpe e na Ita. Oni o da mu ekpe na oni Omọ o mu ekpe na oni Ita ni o ghie oni Omọ.

24 “Abi o li mhi li gue ọli e ye e khi, oni o da suo ungmehi oyemhe ni o da gbo mie oni o ghie mhe suo, o she mholi agbo na agboagbo. Ogbogbo o ya pfa ezo mu ọli, itobo khi o she rote ode eghuli lasele bhale ode agbo.

25 Abi o li mhi li gue ọli e ye e khi eghẹghẹ o o bhale, oni eghẹghẹ na, ni eni e ghu-a e rọ ya suo ungmehi oyi Omi Eshinegba, eni e da suo ungmehi oyoli, e ya la agbo.

26 Abi Ita o li khi oni o ri agbo o na ogbo, igho o ri oni agbo na Omioli, ni o li ke rọ na egbogbo.

27 O she gbo ri afu ni a rọ so ezo na Omi ọli, itobo khi loli o khi Omi Ogbogbo.

28 “Emini mhi gueye e, o khi sha e abo, itobo khi eghẹghẹ o o bhale ni ilimhi nya ni a she rọ to e ya suo uruli oyoli.

29 E kha da suo oni uruli ne, e ya guale, e te uji fie lase, eni e da riẹle onete, e ya mholi agbo, ama egbogbo ebe e ya guale shi epfua.†

---

† 5:29 Li ze iDan 12.2

³⁰ Emhikhoghhuo ọa la ọ ni mhi doḅe ya rieḷe ọṛtsobo oyemhe. Abi itamhe ọ gueye mhe mhi li so ezọ mhi lie so ezọ. Iso-ezọ oyemhe oni o migha lo, itobo ọa khi abi o ghole mhe mhi lie gbe ikanya, ama emini o ghole Itamhe ni ọ ghie mhe mhi ro gbe akanya.

A pfi ọtsẹḷe shi ọni ifesu ọ khi

³¹ “Mhi aa ya pfi ọtsẹḷe na egbe mhe. Mhi kha pfi ọtsẹḷe na egbe mhe, egbo ẹa ya rue oni ọtsẹḷe shi egbegbo.

³² Ogbọese ọ la ọ ni ọ pfi ọtsẹḷe na mhe. Mhi leḷe ọtsẹḷe oyoli ni ọ pfi ẹ na mhe khi egbegbo lo.

³³ “A she kpe ghie usomhi ghi iJoni, ọ pfi ọtsẹḷe shi ọni ọ khi igesikia.‡

³⁴ Ama ọa khi eri mhi mu ma ọtsẹḷe oyi ogbo, eri mhi mema gue ọtsẹḷe ni iJoni ọ pfi na mhe ye ẹ ini a mhọli imiepfuese.

³⁵ Eri iJoni ọ ge abi akpa ni o ro ode ẹ khasẹ ẹ. Ukuku eghẹghẹ a lama mie oni akpa ni o ri egbe mu ẹ.

³⁶ “Mhi mhọli ọtsẹḷe ni ọ fu doḷe ọtsẹḷe ni iJoni ọ pfi na mhe. Ika ni Itamhe ọ ro na mhe mhi gbe pfo ni mhi kiele ẹ gbe, e pfi ọtsẹḷe khi Itamhe ọ ghie mhe.

³⁷ Itamhe ni ọ ghie mhe ọ she pfi ọtsẹḷe shi ingme oyemhe. Aa tigbe kpe suọ uruli oyoli wekhi eri a tigbe kpe me abi ọli.§

³⁸ Ungmemhi oyoli ọa la elemhi oye ẹ, itobo khi aa mie ọni ọ ghie suọ.

---

‡ 5:33 Li ze iJon 1.19-27; 3.27-30 § 5:37 Li ze iMat 3.17; iMak 1.11; iLuk 3.22

39 À rọshẹka wẹna Ebe-no-pfuase, ni a dabi khi lọli o ya ri agbọ na agbọagbọ na ẹ. Oni ebe ona lọli o gbo pfi ọtsẹlẹ shi ingme oyẹmhe.

40 Ama aa nono ni a bhale deba mhe, ini a mhọli agbọ.

41 “Oa khi ikuẹghie oyi ẹgbọ mhia nono.

42 Ama mhi lẹsẹ ẹ. Mhi lẹsẹ khi aa mhọli inono oyi Ẹshinẹgba shi udu o yẹ ẹ

43 Eva oyi Itamhe mhi rọ bhale, ama aa mie mhe, ọgbọese ọ kha ri eva oyọli bhale deba ẹ, a ya mie ọli.

44 Emimi o zẹ khi aa miesuọ khi, ikuẹghie ni o rọte obọ oyi ẹgbọ bhale á nono, ocho ni a kha rọ ke nono oni o rọte obọ oyi Ẹshinẹgba bhale.

45 “A khi sa khi mhia ya pfa ẹzọ mu ẹ odalo oyi Itamhe. Ọni ọ pfa ẹzọ mu ẹ khi iMosisi ni a regbenga.

46 Ini a mie iMosisi suọ lọ, a kha mie mhe suọ itobọ khi ọ keke ingme oyẹmhe shi ebe.

47 Ama abi aa rọ mie emini ọ keke shi ebe suọ, sẹ a ke li ya mie emini mhi gueye ẹ suọ?”

6

Ijesu ọ ri eminale na ebubu ẹgbọ le (iMat 14.13-21; iMak 6.30-44; iLuk 9.10-17)

1 Abi a rọ mẹ ingme enana se, ijesu ọ da okẹ oniẹmhi no khishi na lu iGalili lasele je egele ọ. (ITiberiasia a gbolo ẹ lu oni okẹ.)

2 Ighọ ebubu ẹgbọ e ve deba li gbii, itobọ khi e mẹ ikanya ọnyaloa ni ọ ri eni ẹ ghua ze.

3 Ighọ ijesu ali eniye odukhokho eyọli e nga ukhomhi ute ya shito.

4 Eghẹghẹ aghọ ukpe iPasova oyi ifu o she ramhi.

⁵ Abi iJesu o yase alo, o me ebubu egbo ni e bhale deba li, igho o mhila iFilipu, oo li. “Obo awa te ya de eminale ni e ya lo egbo ena le?”

⁶ Eri iJesu o mema mhila li ni o ro mheshe oli bino, itobo khi o she kpe lese emini loli ya rieleshi udu.

⁷ IFilipu o so iJesu o, oo li. “O kha tseku khi ifata iki elele, ea ya lo ni a ro de eminale ni a me ya kemhi pfieler-pfieler na we tononu!”

⁸ Otuoghwo eniyegbo odukhokho eyoli ni a lu Aduru ni o khi inyoghwo iSamoi iPita, oo li,

⁹ “Ukuku omoo o la akana ni o tsua irui ibuledi ishe ali ifele aava. Ashi enana e kia ya ramhi, ni aa kemhi na egbo ena nya?”

¹⁰ IJesu oo li, “A ri eni egbo shito.” Ebuli iyeye e vo agho egbegbo. Eni egbo nya e shito, emose ni e laotse, e khi egbo agbelele asha ishe.

¹¹ IJesu o rue eni ibuledi, o tse Eshinegba uwegbe shi o, o kia kemhi na we. O gbo ligho rue eni ifele, o tse Eshinegba uwegbe shi o, o kemhi na we. Eni egbo e le, e khue.

¹² Abi e ro le khue se, iJesu o gueye eniyegbo odukhokho eyoli, oo, “A kia sanoo iku we eni e le kpo, a khi ze ni e li opfu-a.”

¹³ Abi e ke ro sanoo we gbili, ighughu igbeva e vo iku ibuledi ni egbo e le kpo.

¹⁴ Abi eni egbo e ro me ikanya onyaloa ni iJesu o gbe, ee li, “Igesikia lo khi omose ona o khi omekeguele ni e khi o ya bhale agbo.”

¹⁵ IJesu o lese khi eni egbo e she gba abi e li ya ri itoto roli khi oghie, igho, lolighuo o te we ifuaboo vu ya nga ukhomhi ute.

*Ijesu ọ kia ukhomhi okẹ
(iMat 14.22-33; iMak 6.45-52)*

16 Abi ogbomhi o ro mu eke elegho, eniye odukhokho eyoli e tiemhi okẹ ni o khishi.

17 Agho e te lo oko-okẹ oniemi ni o tsua we da lase je iKapanomu. Oni eghẹghẹ obili o she bi, ijesu ọ a nu we la akaghọ.

18 Igho akpekpeli oniemi o tsua rughu we, okẹ o wushe kugbe.

19 Abi e ro kia ukhomhi okẹ ramhi abi imali ese ali ene gho, e me khi ijesu ọ kia ukhomhi okẹ e bhale. Ulishi oo mu we.

20 Ijesu ọọ we, "Mhemhe lo, ulishi o khi ke mu e."

21 Igho, o ghole we ni e tsua ijesu shi elemhi oko-okẹ oniemi. Aghoaghọ oni oko-okẹ oniemi o ramhi egele obini e je.

Egbọ e nono ijesu u gase

22 Ogbeakolo eni ebubu egbo ni e kpe la olase egele okẹ ukiẹkiẹ obini o kpole ni eniye odukhokho e kpe te vu. E lese khi oko-okẹ oniemi oghuo tse o kpe la agho, eni egbo e lese khi eniye odukhokho eyoli tse e la oni elemhi oko-okẹ oniemi, ali khi ijesu ọ a nu we lo oni oko-okẹ oniemi abi o rote agho vu.

23 Iko-okẹ elese e rote obini iTiberiasi bhale epfepfe ashini ijesu ọ la ri eminale ni ebubu egbo le, ni ọ la tse Eshinegba uwegbe shi eni eminale.

24 Abi eni egbo e me khi ijesu ali eniye odukhokho eyoli ẹa la akaghọ, e dose lo iko-okẹ, ni e tsua we je iKapanomu, ni e ya nono ijesu gase.

Ijesu ni ọ khi Eminale ni o ri agbo ọ na ogbo

25 Abi e ke rọ mẹ iḶḶsu ukhomhi egele olase okẹ ukiẹkiẹ obini uzeva, ẹẹ ọli, “Ọsẹsẹ, ẹghẹghẹ onoghuo u rọ ramhi oola?”

26 IḶḶsu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ yẹ ẹ, ọa khi itobọ khi a mẹ ikanya ọnyaloa ni mhi gbe a rọ nono mḶḶ, ama itobọ eminale ni mhi rọ na ẹ le khue.

27 A khi ke kuẹḶa nono eminale oyi agbọ ona ni ọọ yese-a, ama a ke kuẹḶa nono eminale ni ọọ la ọ agbọagbọ ni Omi Ọgbọ ọ rọ ya na ẹ le. Itobọ khi Ẽshinẹgba Ita ọ she ri obọ nga li ukhomhi ọ mie shi ọli ọ.”

28 Ighọ, e ke mhila li, ẹ ọ li, “Elo anye ya ke li ni anye rọ ya ke gbe akanya ni o ghọle Ẽshinẹgba?”

29 IḶḶsu ọọ wẹ, “Akanya oyi Ẽshinẹgba khi ni a rọ mie ọni ọ ghie suọ.”

30 E gbo mhila li, ẹẹ ọli, “Ikanya ọnyaloa eneghuo u ya riẹḶ khase ni anye mẹ ni anye rọ ya mie ẹ suọ? Elo u ya riẹḶ?”

31 Eni e bia awa e le eminale ni e rọte idane de kule, Abi Ebe-no-pfuase o ngme khi. ‘Ọ ri eminale ni e te idane de kule na wẹ le.’ ”*

32 IḶḶsu ọ sọ wẹ ọ, ọọ. “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ yẹ ẹ, a khi iMosisi ọ ri eminale te idane tiemhile na ẹ le, ama ItamḶ lọlighuo ọ rọte idane ri egbegbi eminale tiemhile ni e le.

33 Itobọ khi eminale ni Ẽshinẹgba ọ rọ na ọgbọ, lọli khi ọni ọ rọte iloghie bhale ya ri agbọ na ẹgbọ na agbọ.”

34 Ẽẹ ọli, “Ọnọmhue, kpẹkpẹ rọte ana vu, ke ri oni eminale ona na anye le.”

---

* 6:31 Li zẹ Okiali 16.4,15; Iwolo 78.24

35 IḶḶsu ọ sọ wẹ ọ, ọọ wẹ. “Mhẹmhẹ mhi khi eminale ni o ri agbọ ọ na ọgbọ. Ọnini ọ da bhale deba mhẹ, okiamhi ọa kea gbe ọli ghue, ọni ọ da mie mhẹ suọ okiamẹ ọa tigbe ke ya gbe ọli.

36 Ama mhi gueyẹ ẹ khi a she mẹ mhẹ, ama aa kie mie mhẹ suọ.

37 Ẹgbọ ni Itamhẹ ọ rọ na mhẹ nya e ya bhale deba mhẹ, ọni ọ da bhale deba mhẹ ne mhia ya khu ọli vu.

38 Itobọ khi eri mhi rọte iloghie ilimhi tiemhile ni mhi rọ rieḶ ọghuẹmhẹ oyi ọni ọ ghie mhẹ, a khi ni mhi rieḶ ọghuẹmhẹ oyẹmhẹ.

39 Ọghuẹmhẹ oyi Ita ni ọ ghie mhẹ khi, ni a bhale ya ẹ khi ọkhọghuo eni ọ rọ na mhẹ ọa wa mhẹ-a, ali ni mhi rọ guise wẹ le ri agbọ na wẹ, ogbeḶ ni o kpukhokho.

40 Ọghuẹmhẹ oyi Itamhẹ khi ni ọgbọkpa ni ọ da pfi alo bino omiọli, ni ọ gbo mie ọli suọ ọ ya mhọli agbọ na agbọagbọ. Mhi ya guise ọli le mhi gbo ri agbọ na li ogbeḶ ni o kpukhokho.”

41 Itobọ khi iḶḶsu ọọ wẹ, “Mhẹmhẹ mhi khi eminale ni o rọte iloghie ilimhi tiemhile,” ẹgbọ iju e wọḶ shi ọ.

42 Ighọ e liẹ, “Ọnana ọa she khi iḶḶsu omi iḶḶsefu, ni anye leḶe itali ali inyọli? SeḶ ọ ke liẹ liẹ khi, ‘Mhẹmhẹ khi ibuledi ni o rọte iloghie ilimhi tiemhile.’ ”

43 IḶḶsu ọ sọ wẹ ọ, ọọ, “A khi ke wọḶ.

44 Ọgbọkhọghuo ọa la ọ ni ọ ya bhale deba mhẹ ini ọa li khia khi Ita lọlighuo ni ọ ghie mhẹ ọ ti ọ bhale, mhi ya guise ọli le gbo ri agbọ na li ogbeḶ ni o kpukhokho.

45 Omekeguele oyi Eshinegba oghuo o kpe keke oli shi Ebe-no-pfuase khi, 'Eshinegba loli oghuo o ya sese egbo eyoli nya.' Ogbokpa ni o da ku eso-a na Ita, ni o rote obo oyoli wena, o ya bhale deba mhe.†

46 Aa me ogbo ni o me Eshinegba Ita ghue, ini o li khi oni o rote obo oyoli bhale. Lolighuo tse o me oli.

47 Egbegbi ingme mhi gueye e, oni o da mie mhe suo, o she mholi agbo na agboagbo

48 Mhemhe mhi khi eminale ni o ri agbo o na ogbo.

49 Eni e bia e, e le eminale ni e rote idane de kule obini odagbe-ifufu, e kie ghuloa.

50 Ama ona o khi eminale ni o rote iloghie tiemhile, oni o da le oli, o ya ghu.

51 Mhemhe mhi khi eminale ni o ri agbo o na ogbo, ni o rote iloghie tiemhile. Onini o da le eminale ona, o ya mholi agbo na agboagbo. Oni eminale ona, idiegbe oyemhe lo, ni mhi ya ro shi eke na agbo ni e ro mholi agbo."

52 Abi iJesu o ro ngme ona se, egbo iJu e nu egbe we khako ekhako oniemhi, ikhi. "Se e omose ona o li ri idiegbe oyoli na awa ya le?"

53 IJesu oo, "Egbegbi ingme mhi gueye e, ini u a li le idiegbe, ni u gbo da o lia eyi Omi Ogbó, wa ya mholi agbo.

54 Oni o da le idiegbe oyemhe ni o gbo da o lia eyemhe, o ya mholi agbo na agboagbo. O ya mholi agbo itobo khi mhi ya guise oli le gbo ri agbo na li ogbele ni o kpukhokho.

55 Idiegbe oyemhe khi egbegbi eminale, o lia eyemhe e gbo khi egbegbi emini a da.

---

† 6:45 Li ze Aza 54.13

56 Oni o da le idiegbe oyemhe ni o gbo da oia eyemhe, o la elemhi oyemhe, mhemhe mhi li la elemhi oyoli.

57 Abi Ita ni o mholi agbo o ghie mhe, mhi li mholi oni agbo, Igho oni o da le idiegbe oyemhe o li ya mholi agbo itoboyemhe.

58 Onana loli khi eminale ni o te iloghie tiemhile, o a li abi eminale ni e rote idane de kule ni eni e bia e e kpe le, ni e ro kie ghua. Ama oni o da le idiegbe oyemhe o ya la agbo agboagbo.”

59 Eni ingmemhi ena iJesu o ngme abi o li la elemhi owa ugamhi ni o la iKapanomu sese.

Ingmemhi eyi iJesu ni e ri agbo na agboagbo o na ogbo

60 Abi e ro suo eni ingmemhi ni iJesu oo ngme, ebubu eniye odukhokho eyi iJesu e ke, “Osesese, ena e ma ze dose e. Oghuo o dobe ya mie shi o?”

61 Abi iJesu o ro lese khi eniye odukhokho eyoli e wolo, oo, “Eri ingmemhi eyemhe e yese e udu-a?”

62 Se e a ke e ngme ini a me Omi Ogbo khi o nga iloghie ya shito obini o kpe te tiemhile?

63 Ayemhe oyi Eshinegba o ri agbo ee na ogbo, ama ogbo o a dobe ri agbo ee na ogbo. Ingmemhi ni mhi nu e ngme, obo oyi Ayemhe e te ee bhale, wewe e ri agbo ee na ogbo

64 Abi o ri e khi igho, eghuo elemhi e, e a miesuo.” Itoboyemhe khi iJesu o she kpe te eke lese eni e a mie oli suo ali oni o ya ri oli de.

65 IJesu o gbo gueye we, oo we, “Ona o ze khi mhi gueye e khi ogbo lolighuo o a dobe ya bhale deba mhe sese ini Ita o ri oni afu na li.”

66 Rọ te ana vu eniye odukhokho eyọli ebubu e mu egbe pfi ẹa ke lama deba li.

67 IJesu ọ mhila eniye odukhokho etuogbava eyọli, ọọ wẹ, “Eri a nono ni a li vu?”

68 ISamọ iPita ọ sọ ọli ọ, ọọ li, “Ọnọmhue, ọghuo anye ya lẹ deba? Yẹyẹghuo u mhọli ungmehi ni e ri agbọ na agbọagbọ ọ na ọgbọ.

69 Anye miesuo, anye gbo lẹsẹ khi yẹyẹghuo u khi Ọni ọ pfuase ọyi Ẹshinegba.”‡

70 IJesu ọ sọ li ọ, ọọ, “Oa khi ẹẹ ogbava mhi zẹ? Ama ọghuo elemhi ẹ, ọkphaghiẹ ọ khi!”

71 IJudasi ni ọ khi omi iSamọ Isikarọti lọli iJesu ọ la ana ngme ingme oyọli. IJudasi ọ khi ọghuo eniye odukhokho Ogbava ni ọ kie te ikpukhokho ri ọli dẹ.

7

IJesu ali inyoghuo ọli

1 Abi a rọ mẹ ona se, iJesu ọ kia gase eke iGalili. Oa lama je eke iJudia itobọ khi eni ẹ mhẹsẹ eyi ẹgbọ iJu e nono abi e li ya gbe ọli a.

2 Oni ẹghẹghẹ ukpe okhoro oyi iJu o ti bhale.*

3 Ighọ Inyoghuo iJesu, ẹẹ ọli, “Wa ke rọte ana lase, ni u ke je obini eke iJudia ni eniye odukhokho eye e mẹ ikanya ọnyaloa ni u wa gbe?”

4 Ogbọ ni ọ nono ni agbọ e lẹsẹ lue ọa ya riẹlẹ ingme sheli. Abi u rọ gbe ikanya oshabọ ena, ri egbe ẹ khase agbọ gbo ni e lẹsẹ ọni u khi.”

5 Egbegbọ inyoghuo ọli ẹa mie ọli suo.

‡ 6:69 Li zẹ iMat 16.16; iMak 8.29; iLuk 9.20 * 7:2 Li zẹ iLẹv 23.34; iDẹut 16.13

⁶ IJesu oḡ, “Egheghe oyemhe ɔa ramhi ne, Egheghe ni a me kpa o ti e ɛloe.

⁷ Egbo na agbo ɛa doḡe ya biselemhi ɛ, ama ɛɛ biselemhi mhe itobo khi mhia gueye we khi emini ɛɛ riɛɛ khi ɛa ti.

⁸ A ke je obini a la riɛɛ ukpe, mhemhe mhia vu ne, itobo khi egheghe oyemhe ɔa ramhi ne.”

⁹ Abi iJesu o ngme gho se, ɔa ke te iGalili je ashikhoghuo.

¹⁰ Abi inyoghuo ɔli e ro je obini oni ukpe okholo se, o li je oobo, ama ɔa ze ni egbo e me lue.

¹¹ Eni e khi enighie eyi egbo iJu e la agho nono iJesu gase, e mhila, “Ige oni omose ogho?”

¹² Ebubu egbo e la oni igbaa khe akɔ shi ingme oyi iJesu. Eghuo e lie khi iJesu khi ogho onete lo, eghuo ɛ khi eri o mema di egbo.

¹³ Ama oghokhoghuo ɔa ngme ingme oyoli lase gboo, itobo khi e na ulishi enighie eyi egbo iJu.

Ijesu o la olele oyi oni ukpe sese

¹⁴ Abi a ro li oni ukpe ramhi ode, iJesu o lo elemhi owa oniemhi oyi Eshinegba, o sese egbo ungmehi oyi Eshinegba.

¹⁵ Enighie eyi iJu ni e suo oni osese, abo e sha we, ɛ lie, “Obo omose ona ni ɔa ye owena okhoghuo ne o te mholi ilese enana?”

¹⁶ IJesu o so we o, o li, “Osese ni mhia sese, ɛa khi obo oyemhe o te bhale, ama obo oyi oni o ghie mhe bhale.

¹⁷ Oni o ghole ni o riɛɛ oghuemhe oyi Eshinegba o ya lese khi osese ni mhia sese ini obo oyi Eshinegba o te bhale, abi khi ungmehi ni o ghole mhe mhia ngme.

18 Oni o da ngme ungmehi oyi egboli, ekpe o nono ni egbo e ke mu na loli, eri-tse khi oni o da gbe akanya ni o ro ti oni o ghie o nga ne, loli o khi ogbo ni o ti, o ga ga khi ogbo egbholi.

19 IMosisi o ri ishi na e? Ama onge e, o ri eni ishi gbe. Elo o ke ze khi a nono ni a gbe mhi a?”

20 Eni egbo e so oli o, ee oli, “Ayemhe okphaghe o la e egbe! Oghuo o nono ni loli gbe-a?”

21 IJesu o, “Mhi riye onyaloa oghuo, o ro abo sha e nya.

22 Ama abi o riye khi iMosisi o ri ushi ishele-a na e (o mema khi obo oyi iMosisi o te bhale, ama rote obo oyi eni e bia awa, o rote bhale), eri a kiele e shele omo a ogbele iyemhe oyi egbo iJu.†

23 Ini a shele omo a ogbele iyemhe oyi egbo iJu, ini a khi gbe Ushi oyi iMosisi a, elo ze khi a wola khi mhi ro oni o ghua ze ogbele iyemhe?‡

24 A khi ke bino ogbo alo gue ogbo ez, a ke so ez shi abi o li.”

Egbo e mhila ini iJesu o khi Oni Omiepfuese?

25 Eghẹghẹ agho egbo eghuo ni e la iJerusalemu e lie, “Oa khi omose ona enighie eyi iJu ee dua abi e li ya gbe a?”

26 Ghe oli sho! Oa khi loli o la ana ngme gbo ena ni ogbokhoghuo o li oli emhikhoghuo! Abi khi eri enighie e she lama egbegbo khi loli o khi iKirisiti?

27 Awa aa lese obini omose ona o te bhale. Ama eghẹghẹ ni iKirisiti o ro ya bhale, ogbokhoghuo o ya lese obini o te ya bhale.”

† 7:22 Li ze Igbae 17.10; iLev 12.3   ‡ 7:23 Li ze iJon 5.9

28 Abi iJesu o ro la elemhi Owa oyi Eshinegba sese, o tsesese lasele, oo, “A lese mhe, a gbo lese udi-apfe ni mhi te lasele, o a khi mhemheghuo mhi ghie egbemhe bhale akana, ama oni o ghie mhe, ona igesikia lo. Aa lese oli.

29 Ama mhi lese oli itobo khi obo oyoli mhi te bhale, lolighuo o ghie mhe bhale.”

30 Itobo ona e nono abi e li ya mu oli. Ama o gbo khoghuo o a khu oli, e a ri obo ti oli, itobo khi eghheghue oyoli o a ramhi ne

31 Ama ebubu egbo e kie mie oli suo, e ke, “Ini oni iKirisiti o bhale, o ya gbe ikanya onyaloa ni e dose eni omose ona oo gbe ena?”

A ghie eni e khe ekhe e ka mu iJesu bhale

32 Egbo iFarisi e suo ingme ni egbo e ngme shi iJesu egbe. Eni iFarisi ali ighie eyi ekpodalougamhi e ghie eni e la Owa Oyi Eshinegba e khe ekhe e ka mu oli bhale.

33 IJesu oo li, “Ukuku eghheghue mhi mholi ya nu e la akana, mhi ya nyene egbe je oyi Ita ni o ghie mhe.

34 A ya nono mhe, ama aa ya me mhe, ashini mhi ya la aa dobe ya ramhi agho.”

35 Enighie eyi iJu e nu egbe we e ngme, e lie, “Obo omose ona oo le ni o ro lie khi awa aa ke ya me lue? Eri o vu e je ifui eoli oyi egbo iGiriki, obini egbo eyawa e kia miatseku, ni o la obo ke sese egbo iGiriki?”

36 Elo iJesu o ro li ngme, abi o ree, a ya nono mhe aa me mhe, ali obini mhi ya la aa dobe ya ramhi agho?”

37 Ogbẹlẹ ni o kpukhokho oni ukpe, ni khi khi ogbẹlẹ ni o mu ẹloẹ nẹ nya, iJesu ọ vule, ọ rue unu leghe, ọọ li, “Oni okiamẹ ọọ gbe ọ bhale deba mhe ya mọ amẹ da. §

38 Ebe-no-pfuase o ngme ghọ khi oni ọ mie mhe suọ khi okẹ ni o mholi amẹ eni ri agbọ a na ọgbọ o ya rọte agbọ oyọli ke tu lasele.”*

39 Ayemhe ni eni mie ọli suọ e ya mie ẹlẹlese, iJesu ọ ri oni amẹ agbọ o na a ngme. Ramhi oni ẹghẹghẹ, oni Ayemhe ọa bhale ne, itobọ khi aa yase iJesu nga ufumhi oniemhi ne.

Eni ẹgbọ ẹa ke lama shi egbe ọ

40 Abi eni ẹgbọ e rọ suọ ingmemhi eyọli, ẹgbọ eghuo e ke, “Omekẹguele omose ọna ọ khi egbegbọ.”

41 Ẹgbọ elese e kẹ, “Lọli ọ khi oni Omiepfuese.” Elese ẹẹ, “Seẹ Omiepfuese ọ li rọte iGalili lasele?”

42 Ebe-no-pfuase o guele khi oni Omiepfuese, khi unuekpẹ oyi iDefidi ọ ya te lasele, iBetilemu a ya bia li shi, ẹoli oyi iDefidi.”†

43 Ighọ okemhi o ri itobọ iJesu lo wẹ iteva.

44 Ẹgbọ eghuo e nono ni ẹwe e mu ọli, ama ọgbọkhọghuo ọa ri obọ ti ọli.

Umha mie iJesu suọ oyi Enighie eyi ẹgbọ iJu

45 Abi eni e la Owa oyi Eshinegba oniemhi ẹẹ khe ekhe e rọ je deba iFarisi ali ighie eyi ekpodalougamhi, e mhila wẹ, “Elọ e zẹ khi a mu iJesu bhale ghi anye?”

---

§ 7:37 Li zẹ iLev 23.36 * 7:38 Li zẹ Ezik 47.1; iZaka 14.8 † 7:42 Li zẹ 2 iSam 7.12; iMika 5.2

46 Eni ẹgbọ ni ẹ khe ekhe, e sọ wẹ ọ, e li. “Ogbokhoghuo ọa tigbe ngme abi omose ọna ọ liẹ ngme ghue.”

47 IFarisi e mhila wẹ, ẹẹ, “Eri iJesu ọ she li di ẹ?”

48 “Aa tigbe mẹ ọgbọ iFarisi ali enighie eyi ẹgbọ iJu ni e mie ọli suọ?”

49 Iiye! Ama eni ẹgbọ ebubu ena ẹa lẹse Ishi eyi iMosisi. Itobọ ighọ ẹgbọ ni Ẹshinegba ọ pfi unu na e khi.”

50 INikodemosi ni ọ li khi ọtuoghwo eni ẹ mhese elemhi ẹgbọ iJu ni ọ kpe ya mẹ iJesu eliyose, ọ mhila eni ẹgbọ, ọọ,‡

51 “Ushi oyawa ọa fe ngme ghọ a khi pfa ẹzọ umha-guẹli mu ọgbọ ini aa li suọ ẹzọ ni ọ ya gue, ali a gbo guanọ emini ọọ riẹle?”

52 E ke ọ li, “Onge iGalili yeye u li khi? Ka riẹle ebe ze egbegbo khi u ya mẹ khi omekeguele ọọ ya rọte iGalili bhale.”

53 Ighọ ọgbogbo nya ni ọ la aghọ, ọ je apfe oyoli.

8

Okpotso ni a gazu okia

1 IJesu ọ je ukhomhi ute oyi ẹera olivu.

2 Ẹluzogbe fiefie, iJesu ọ gbo bhale elemhi Owa oyi Ẹshinegba, ebubu ẹgbọ e bhale deba li, ọ shito ọ sese wẹ.

3 Esese Ishi eyi iMosisi ali iFarisi e mu okpotso ni a gazu okia obọ-obọ bhale ghi iJesu, e rọ ọli migha odalo igbaa.

4 Ẹẹ iJesu, “Osese, eri a ga okpotso ọna zu okia.

---

‡ 7:50 Li ze iJon 3.1-2

⁵ IMosisi ọ she kpe rọ oni ushi shi eke na anye, khi, ọkpotoso ni a da lighọ gazu okia, a ke tono ọli eche gbe-a. Elo u mhuẹ ya ngme shi ona mena?*"

⁶ Eri e ri ona kpe igha khe iJesu ini ọ ngme ungmehi ni e ya rọ ri ingme de ọ. Ighọ iJesu ọ nyese egbe, ọ ri umiesobo ọ keke emhi shi eke.

⁷ Abi e kie li mhila iJesu oni ogbo ona, iJesu ọ vule, ọọ, "Oni ọ lese khi loli ẹa kpe lamhe olamhe ghue ọ kpe to ọli eche."

⁸ Ọ gbo nyese egbe, ọ keke emhi shi eke.

⁹ Abi e rọ suọ ingme ni iJesu ọ ngme, e gbhiaku-a ọtuoghwo-oghwo rọte eni egbhali. O ke lese kpe iJesu ali ọni ọkpotoso le shi agho ni ọ kie migha.

¹⁰ IJesu ọ vule, ọọ ọni ọkpotoso, "Ighe eni egbo ni e pfa ezọ mu ẹ?"

¹¹ Oni ọkpotoso ọọ li, "Mhi aa me ọgbokhoghuo, Onomhuẹ." IJesu ọọ li, "Mhemhe mhi aa li pfa ezọ mu ẹ, ama ke le, khi ke gbo lamhe."

¹² IJesu ọ gbo nu iFarisi ngme, ọọ we, "Mhemhe mhi khi akpa oyi agbo. Oni ọ da deba mhe ne, ọa ya tigbe kia alo ebili, ọ ya mhọli akpa ni o ri ode agbo a khasẹ ogbo."†

¹³ Eni iFarisi ẹẹ ọli, "Egbe ẹ u pfi ọtsele na, egbo ẹa ya rue ọtsele oye shi igesikia."‡

¹⁴ IJesu ọọ, "Iiye, ini mhi tseku pfi ọtsele na egbemhe, egbegbi ọtsele lo ni mhi pfi na egbemhe, itobo khi mhi lese obini mhi te bhale ali obini mhia je. Ẹẹ, aa lese obini mhi te bhale wekhi obini mhia je.

---

* **8:5** Li ze iLev 20.10; iDeut 22.22-24   † **8:12** Li ze iMat 5.14; iJon 9.5   ‡ **8:13** Li ze iJon 5.31

15 Abi ẹgbọ na agbọ e li ẹ sọ ẹzọ ẹẹ a liẹ sọ ẹzọ, ama mhemhẹ mhi aa pfa ẹzọ mu ogbokhoghuo.

16 Ini mhi ya sọ ẹzọ, egbegbọ ẹzọ mhia sọ, itobọ khi ọa khi mhemhẹghuo mhi la. Ita ni ọ ghie mhe ọ nu mhe la.

17 A keke ọli shi ebe ushi oyeẹ khi ọtsẹle oyi ẹgbọ aava, o migha shi egbegbi ọtsẹle. §

18 Mhi pfi ọtsẹle na egbe mhe, Ita ni ọ ghie mhe ọ gbo pfi ọtsẹle na mhe.”

19 Eghẹghẹ ana eni ẹgbọ e mhila li, “Ighe Itẹ?”

Ijesu ọọ wẹ, “Aa lẹsẹ mhe wẹkhi Itamhe a lẹsẹ. Ini a lẹsẹ mhe lọ, a kha li lẹsẹ Itamhe.”

20 Elemhi Owa oyi Ẹshinegba ọ la ngme eni ingmemhi ena abi ọ kie li sẹsẹ ẹgbọ, epfe ashini a ri ikpati ni a ri ikpagho isomhopfa a shi ọ migha. Ogbokhoghuo ọa kie mu ọli, itobọ khi eghẹghẹ oyọli ọa ramhi ne.

21 Ijesu ọ gbolo liẹ wẹ, “Mhi ya vu, a ya nono mhe, a ya ghu shi olamhe oye ẹ. Aa ya dobe ramhi obini mhia je.”

22 Ẹgbọ iJu ẹẹ, “Ọ khi awa aa dobe ya a ramhi obini lẹli a je. Eri ọ fe ri ona a liẹ khi lẹli ya gbe egbeoli-a?”

23 Ijesu ọọ, “Ẹgbọ ena ọọke-ola a khi, mhemhẹ mhi rọte iloghie tiemhie. Ẹgbọ ena agbọ ona ẹẹ a khi, mhemhẹ mhia khi ọnge agbọ ona.

24 Itobọ ighọ mhi rọ liẹ khi a ya ghu shi olamhe oye ẹ ini a da miesuọ khi mhemhẹ mhi khi ọni mhie khi mhi khi.”

25 Ẹgbọ iJu e mhila li, “Ọghuo u khi?”

---

§ 8:17 Li zẹ iDeut 19.15

Ijesu ọọ, Oni mhi kie kpẹ rọte igbaekele liẹ khi mhi khi, mhi khi.

²⁶ Mhi mhọli ebubu ingme ali ebubu umhaguẹkia ni mhi kha gue shi ẹ egbe. Oni ọ ghie mhe, ọna igesikia ọ khi, ingmemhi ni ọ gueye mhe, mhi gue ẹ ye agbo.

²⁷ Ea lese khi ingme oyi Ita li ijesu ọ gueye we.

²⁸ Ijesu ọọ, “Ini a da tsua Omi Ogbọ idane shi ukhomhi ọọra apfida a ya lese khi oni mhiẹ khi mhi khi, mhi khi. Oni eghẹghẹ a ya lese khi ọa khi itoto oyemhe mhi rọ riẹle emini mhia riẹle, ama emini Ita ọ sese mhe, mhia gueye agbo.

²⁹ Oni ọ ghie mhe ọ nu mhe la, ọa pfi mhe shi eke tse, itobo khi oghuemhe oyọli mhia riẹle eghẹghẹ kpa.”

³⁰ Ebubu egbọ ni e suọ khi ijesu ọ ngme eni ingmemhi ena e mie ọli suọ.

Igesikia o ya rue ẹ ọ le

³¹ Ijesu ọ gueye egbọ iJu ni e mie ọli suọ, ọọ we, “Ini a ri emini mhia sese ẹ gba akanya, egbegbi eniye odukhokho eyemhe a khi.

³² A ya lese igesikia ni o la ingme oyi Eshinegba, oni igesikia o ya rue ẹ ọ le.”

³³ Eni egbọ iJu ẹẹ ọli, “Imi Aburaamu anye khi, anye aa tigbe kpẹ lo ighumha oyi ogbokhoghuo ghue! Elo u rọ li ẹ ngme, ini u wa liẹ khi anye ya khi eni a rue ighumha lasele?”*

³⁴ Ijesu ọ sọ we ọ, ọọ, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ, khi ogbokpa ni ọ da lamhe olamhe, oghumha oyi olamhe ọ khi

---

* **8:33** Li ze iMat 3.9; iLuk 3.8

³⁵ Oghumha ọa ya la apfe oyi oni o mholi ọli agboagbo, ama, omi omhue-apfe ọọ la apfe agboagbo.

³⁶ Ini Omi Eshinegba o da rue e ighumha le, egbegbo a rue e ighumha le.

³⁷ Mhi lese khi imi Aburaamu a khi, ama a nono ode ni a te ya gbe mhe a, itobo khi aa nono ingme ni mhi gueye e.

³⁸ Emini Itamhe o rokhase mhe mhi gueye e, ama emini Ita e o gueye e, a riefe.”

³⁹ E o li, “Aburaamu khi Ita anye.” IJesu o ke, “Ini imi Aburaamu a kha khi egbegbo lo, a kha ke riefe emhi enabi o riefe.

⁴⁰ Abi o ri rie khia khi egbegbo ingmemhi ni Eshinegba o gueye mhe mhi gueye e, ama a dua abi a li ya gbe mhe a. Aburaamu ọa riefe emhi eghofo!

⁴¹ Abi a li ena, igho ita e o kpe li.” Efe ọli, “Anye a khi eniye ni a bia shi ukhomhi okia, Eshinegba o khi Ita oghuo kpe ni anye mholi.”

⁴² IJesu ọọ we, “Ini Eshinegba o khi Ita e lo, a kha nono ingme oyemhe, itobo khi obo oyi Eshinegba mhi te bhale, ni mhi ro la akana, ọa khi omheso oyemhe o re mhe bhale, ama loli o ghie mhe bhale.

⁴³ Elo o ze khi ingmemhi ni mhi ngme khi ẹa lo e eso? Itobo khi aa lama ri egbe mie ingme ni mhi gueye lo.

⁴⁴ Eniye eyi Okphaghie ni o khi ita e a khi, oghuemhe oyi ita e a nono ni a ke riefe. Rote igbaekele o te khi ogbolo-egbo-a ali oloegbhue. Igesikia ọa la li unu. Ingmemhi eyi ọli, egholi e khi nya, itobo khi eri ọọ lo egholi abi o li. Loli o khi ita egholi nya.

45 Ama igesikia mhi gueye ẹ khi, itobo igho aa ro lama mie mhe suo

46 Oghuo elemhi ẹ o dobe ya guele khi mhi mholi ipfido? Ini igesikia mhi gueye ẹ, elo e ze khi aa mie mhe suo?

47 Oni o da khi oyi Eshinegba o mema ya ri eso shi ingmemhi eyi Eshinegba, ama ẹ ẹ aa khi eyi Eshinegba loli o ze khi aa lama ro shi ungmehi oyi Eshinegba.”

Emini ifesu oọ khi loli khi

48 Eni egbo iJu e so oli o, “Anye a gue ngme oli mena ni anye ro ye khi onge iSameria u khi, ali khi ayemhe okphaghiẹ o la ẹ egbe?”

49 Ifesu o ke we, “Mhi aa mholi ayemhe okphaghiẹ. Ama mhi ri ekpe na Itamhe, ama ẹ ẹ a ri eloe gbe mhe.

50 Aa khi eri mhia nono ni egbo e ri ufumhi na mhe; ama oni oọ nono ni a ro ekpe na mhe, loli o khi oni o so ezọ ti eloe.

51 Egbegbi-ingme mhi gue ẹ ye ẹ, oni o da ro shi osese oyemhe ne, o a tigbe ya ghu ghue.”

52 Egbo iJu ẹ ẹ oli, “Eena anye tigbe lese khi ayemhe okphaghiẹ o la ẹ egbe. Aburaamu o she ghua, emekeguele e she ghua, ama wa guele khi oni o da ro shi osese eyẹ o a tigbe ya ghu ghue.

53 Ita awa Aburaamu o she ghua, eri u ke ẹ lie khi u fu dose Aburaamu? Emekeguele e she li ghua. Oghuo u fe sa khi u khi?”

54 Ifesu oọ li, “Ini mhi ti egbe mhe nga, oni itinga o khi afue. Itamhe oni ẹ ẹ a lu Eshinegba oye ẹ, loli o khi oni o ti mhe nga.

55 EḶ a kpḶ tige leḶ Ḷli, ama mhi leḶ Ḷli. Ini mhiḶ khi mhiḶ leḶ Ḷli, ḶloḶgbhueḶ Ḷni abi eḶ ena mhi kha khi. Ama mhi leḶ Ḷli, mhi gbo ri ungmehi oyḶli gbe akanya.

56 Eri o ri egbe mu Aburaamu ita e, abi Ḷ rḶ sa usamhi abi Ḷli ya li meḶ ogbeḶ ibhale oyemhe. Abi Ḷ rḶ meḶ ibhale oyemhe, Ḷ gheḶe.”

57 EgbḶ iḶu eḶ Ḷli, “Waa gbe ikpe egbhueḶva ali igbe ne, weḶhi eri u meḶ Aburaamu!”

58 IḶesu Ḷ li, “Abi o li mhi li gue Ḷli ye e, neni a bia Aburaamu, mhi she kpḶ laḶ!”

59 IghḶ e sanḶ echeḶ khi weḶe ya tonḶ Ḷli, ama, Ḷ ri egbḶli sheli, Ḷ rḶte weḶ ifuabḶ wa, Ḷ ya fiḶ Owa oyi EshineḶgba lase.

9

IḶesu Ḷ khueghie Ḷzalo alo a

1 Abi iḶesu Ḷ li kia ḶdeḶ le, Ḷ meḶ ḶmḶse Ḷghuo ni a bia shi Ḷzalo.

2 Eniye Ḷdukhokho eyi iḶesu e mhila li, “ḶseḶe, Ḷghuo Ḷ lamheḶ ni o zeḶ khi a bia ḶmḶse Ḷnana Ḷzalo? OlamheḶ oyḶli Ḷ, abi eyi eni e bia li?”

3 IḶesu ḶḶ weḶ, “Ḷa khi olamheḶ oyḶli, weḶhi eni e bia li, ama eri Ḷ zeḶ alo ni EshineḶgba Ḷ ri ekpabḶ eyḶli khaḶe elemhi agbḶ oyi Ḷni Ḷzalo.

4 Ogbe o kha da kie laḶ ne, awa mema ya ke gbe ikanya eyi Ḷni Ḷ ghie mheḶ, eḶe iyḶse ḶḶ bhale ni ḶgbḶkhḶghuo Ḷa keḶ rḶ doḶe ya gbe akanya.

5 Abi mhi li la agbḶ ena, mhemheḶ mhi khi Ḷni Ḷ ri ákpá a na eḶbḶ ni e la agbḶ.”*

* 9:5 Li zeḶ iMat 5.14; iḶḶn 8.12

6 IḶḶsu ọ ngme ona se, ọ tono etẹ shi eke fọse igbọlọ rọ ma li alo.

7 ỌḶ ọni ọmọse, “Ke je oke ni a lu iSiloamu ni u ya kpe alo a.” Usomhi ni a ghie, a ri iSiloamu ngme. Ighọ ọni ọmọse ọ li vu ya kpe alo-a. ỌḶ jele apfe, ọḶ me eke.

8 Egbọ eni e ga la kugbe ali egbo ni e kpe me ọli khi ọḶ ye omhila, eḶ. “Onana ọa she khi ọzalo ni ọ kpe e shito akana mhila?”

9 Egbọ eghuo eḶ, “Lọli lo,” ama eghuo eḶ, “Iiye o! Ọa khi lolli, eri ọna ọ li kọ li.” Ama ọni ọmọse ọḶ, “Mhemhe o khi guegue.”

10 E mhila li, “Se o li kia ni u rọ ke e me eke?”

11 Ọ we, “Ọmose ọghuo ni a lu iḶḶsu ọ fọse igbọlọ ma mhe alo, ọ mhe mhi je oke iSiloamu ya kpe alo a. Ighọ mhi le ya kpe alo-a, lolli mhi rọ ọ me eke.”

12 E ọli. “Ighe ọli?” ỌḶ we, “Mhi aa lese.”

Egbọ iFarisi e de udi iroze oyi ọni ọmose

13 E rue ọni ọmose ni ọ kpe ze alo ghi egbo iFarisi.

14 Ogbẹle iyemhe oyi egbo iJu iḶḶsu ọ rọ fọse igbọlọ rọ khueghie ọni ọmose alo-a.

15 Eni iFarisi e mhila ọni ọmose abi o li kia ni ọ rọ ke e me eke. ỌḶ we, “IḶḶsu ọ ri igbọlọ ma mhe alo, mhi kpe alo-a, mhi rọ ọ me eke memena.”

16 Eghuo eni iFarisi eḶ, “Ọmose ni ọ riẹle ona ọa rọte obọ oyi Eshinẹgba bhale, itobọ khi ọa ri ushi oyi ogbẹle iyemhe oyi egbo iJu gbe akanya.” Egbọ iFarisi elese eḶ, “Se ogbo olamhe ọ li dobe ya gbe akanya ọnyaloa onana?” Ingme ona o pfi umhalama shi egbe ọ na we.

17 Igho eni egbo iFarisi e mhila oni omose, “Yeye ni iJesu o khueghie alo-a, elo u me ya ngme shi ingme oyoli?”

Oo we, “Omekeguele lo.”

18 Eni egbo iJu ea kie miesuo khi oni omose o kpe ze alo, ali khi eri a khueghie oli alo-a. O ya ramhi ni e ro ghie ya lu eni e bia oni omose,

19 E mhila we, “Omi e na? Onana e khi ozalo a bia li? Se o ke li kia ni o ro ke e me eke?”

20 Eni e bia li ee we, “Anye lese khi omi anye lo, anye gbo lese khi ozalo anye bia li.

21 Ama anye aa lese abi o li kia ni o ro ke e me eke, anye aa gbo lese oni o khueghie oli alo-a. A mhila li, oa ke khi omo, o dobe ya ngme na egboli.”

22 Itobo khi ulishi egbo iJu o mu eni e bia li e ro ngme na. Irari khi eni egbo iJu e she kpe ngme oli shi oghuo, khi ogbo ni o da mie shi o khi iJesu khi iKirisiti, khi eri a khu oli owa ugamhi ya fe.

23 Itobo ona eni e bia li e ro lie, “O fu te ni o ngme e na egboli, a mhila li.”

24 Utonuzeva, e gbo lu omose ni o kpe ze alo, ee oli, “Romhi Eshinegba khi u ya gue igesikia ye anye. Itobo khi anye lese khi omose ni o re ze khi ogbo olamhe lo.”

25 Oo we, “Mhi aa lese ini ogbo olamhe lo, ama emhi oghuo ni mhi lese khi, ozalo mhi kpe khi, ama memena mhi she e me eke.”

26 E mhila li, “Se o fe li e? Se o li khueghie-a e alo a?”

27 Oo we, “Mhi kpe gueye e, aa lama shi mhe o, elo o ke ze ni a ro o nono ni a gbo suo oni ungmehi? Eri a li e nono ni a li khi eniye odukhokho eyoli?”

28 E tsue ọli, ẹẹ ọli, “Ọmọ odukhokho oyi ọni ọmọse ọna yẹyẹ u khi, ini itse lọ, ama eniyẹ odukhokho eyi iMosisi anye khi.

29 Anye lẹsẹ khi Ẹshinegba ọ nu iMosisi ngme, ama anye aa lẹsẹ obini ọmọse ọna ọ te bhale.”

30 Ọni ọmọse ọọ wẹ, “Uza lọ e, ni aa rọ lẹsẹ obini ọ te bhale, ama lọli ọ khueghie mhẹ alo-a.

31 Awa lẹsẹ khi Ẹshinegba ọa ya suọ iromhi oyi ẹgbọ olamhẹ, ama iromhi oyi eni e ri ekpe na li ọọ suọ, ali eni ẹ riẹlẹ emini ọọ nono e riẹlẹ.

32 Rọte igbaekele agbọ, aa tigbe suọ ọgbọ ni ọ khueghie ọzalo ni o khia khi ighọ a bia li alo a ghue.

33 Ini ọa khia khi ọmọse ọna khi obọ oyi Ẹshinegba ọ te bhale lọ, ọa kha dobe li emhikhọghuo.”

34 E ọli, “Elemhi olamhẹ a bia ẹ shi, ni a la kuẹlẹ, sẹ u li a nono ni u ke sẹsẹ anye?” Ighọ e khu ọli elemhi owa ugamhi ya lase ọ khi ke gbo bhale ọ ghue.

Itase-alo-a ona ayemhẹ

35 Abi iJesu ọ rọ suọ khi a khu ọni ọmọse owa ugamhi ya lase, ọ nono ọli mẹ, ọ mhila li, ọọ li, “U mie Omi Ọgbọ suọ?”

36 Ọni ọmọse ọ li, “Ọga, gueyẹ mhẹ ọni Omi Ọgbọ ọ khi, ni mhi mie ọli suọ!”

37 IJesu ọọ li, “U she mẹ ọli, lọli ọ ga nu ẹ ngme ena.”

38 Ọni ọmọse ọ li, “Ọnọmhue mhi miesuọ.” Ọ wugha ọ kuẹghie iJesu.

39 IJesu ọli, “Eri mhi bhale agbọ ona ya gue ẹgbọ ẹzọ, isheghọ ni ẹgbọ ni e zalo e ke mẹ ekẹ, ni eni e kpe ẹ mẹ ekẹ ni e zẹ alo.”

40 Egbọ iFarisi eghuo ni e la akaghọ e suọ ingme ni ọ ngme, e mhila li, “Eri u wẹ khi ezalo anye li khi?”

41 IJesu ọọ wẹ, “Ini ezalo a khi lọ, aa kha mholi umha-guẹkia, ama abi ẹẹ a ke rọ yẹ khi a mẹ eke na, onana o rọkhasẹ khi ena olamhẹ a khi.”

10

Okhẹ oyi ọrisumhakia

1 IJesu ọọ, “Abi o li mhi li gue ọli ẹ yẹ ẹ, khi, ọgbọ ni ọa da rọte ode unuẹkpẹ lo ogba ni a ri isumha shi, ni ọ rọte oboese nga fiala lo ne oghiatọ ali ọni ọ li iko ọ khi.

2 Ọgbọ ni ọ rọte ode unuẹkpẹ lo, lọli ọ khi ọrisumhakia oyi isumha.

3 Eri ọni ọọ khẹ ekhẹ ode unuẹkpẹ ọ khueghie ode-a na li, eni isumha ẹ suọ uruli oyọli ini ọ lu isumha eyọli eva abi ọ ri eva na wẹ, ọ rẹ wẹ kia lase.

4 Ọ kha da rẹ wẹwẹ nya fiẹ lase ne, eri ọọ ralo na wẹ, eni isumha ẹẹ deba li, itobọ khi e lẹsẹ uruli oyọli.

5 Ẹ a ya deba ọgbọese, eri ẹ ri ochoghọ mẹ ọli ya ke na, itobọ khi ẹa lẹsẹ uruli oyọli.”

6 Eri iJesu ọ zẹ okhẹ ona rọ nu wẹ ngme, ama ẹa lẹsẹ emini ọ ri ọli ngme.

Ijesu ni ọ khi ọrisumhakia ọnete

7 Ighọ iJesu ọ gbo lẹ, “Egbegbi-ingme mhi gue ẹ yẹ ẹ, mhemhẹ mhi khi ode unuẹkpẹ ni isumha e rọte ẹ lo, ni e gbo te ẹ dọsẹ fiẹ.

8 Egbọ ni e kpẹ bhale khẹ mhẹ, ighiatọ ali eni ẹ li iko e khi, ama eni isumha ẹa ri esọ shi wẹ ọ.

⁹ Mhẹmhẹ mhi khi ode unuekpẹ, ọnini ọ da rọte mhẹmhẹ egbe ne, a ya mie ọli pfuese, ọ ya fiẹ, ọ lo le, ọ mẹ emhi le.

¹⁰ Eri oghiatọ ọ lẹsẹ bhale ya do, ọ gbe-a, ọ pfuse-a tse, ama mhi she bhale ni a mhọli agbọ, ni a mhọli ọli gba pfo.

¹¹ “Mhẹmhẹ mhi khi ọrisumhakia ọnete. Eri ọrisumhakia ọnete ọ ri agbọ oyọli shi eke ni eni isumha eyọli.

¹² Ọni a mie shi akanya irisumhakia ọa khi lọli ọ mhọli eni isumha, ini ọ mẹ khi akpogene ọọ bhale, ọ na tsua isumha kua, ọni akpogene ọ tsua rughu eni isumha, ọ vese we kua.

¹³ Ọni a mie shi oni akanya irisumhakia ọ na vu, itobọ khi eni isumha ẹa khi eyọli, ali khi ẹa mu ọli egbe.

¹⁴ “Mhẹmhẹ mhi khi ọrisumhakia ọnete, mhi lẹsẹ isumha eyẹmhẹ, eni isumha e lẹsẹ.

¹⁵ Abi Ita ọ li lẹsẹ mhe, ighọ mhẹmhẹ mhi lẹsẹ ọli, ighọ mhi rọ ri agbọ oyẹmhẹ shi eke na eni isumha.*

¹⁶ Isumha elese e laọ ni ẹa la elemhi ogba oyi isumha ona memena. Mhi mema fiẹ ya wolọ we ma ọ. E ya suọ uruli oyẹmhe. E ya kugbe khi ọghuo, e mhọli ọrisumhakia ọghuo. ¹⁷ Ita ọ nono ingme oyẹmhe, itobọ khi mhi lama ri agbọ oyẹmhe shi eke, ni a rọ bhale ya ẹ khi mhi ya gbo mẹ ọli rue.

¹⁸ Aa mẹ ogbokhọghuo ni ọ ya dobe mie mhe agbọ oyẹmhe. Mhẹmhẹ ọghuo mhi rọ li shi eke. Mhi mhọli afu ni mhi rọ ọ zẹ ọli obọ, mhi gbo dobe ya rue ọli ini o ghọle mhe. Omhese ona Itamhe ọ gueye mhe mhi riẹle.”

* **10:15** Li zẹ *iMat 11.27; iLuk 10.22*

19 Eni ingmemhi enana e gbo pfi umhalama shi egbe o na egbo iju.

20 Ebubu egbo e lie, “Ayemhe okphaghię o la li egbe, ujili oọ kpha li. Elo e ze khi a ri esọ o shi o li o?”

21 Ama egbo elese, ee o li, “Ingmemhi enana ęa dobe ya rote unu oyi obo ni o mholi ayemhe okphaghię lasele! Ayemhe okphaghię o dobe ya khueghie ozalo alo a?”

22 Oni egheghe o khi egheghe oruame ni a ro li ukpe ni a ro yelege abi a li ri Owa oyi Eshinegba riege nga Eshinegba obọ. Egheghe ulili lo.

23 Ijesu o la atukpapfe oyi Owa oyi Eshinegba kia, ashini a lu arakpha oyi iSolomoni.

24 Ebubu egbo iju e le gase o li, e mhila li, “Ege u ri anye ya shi alo ebili ramhi? Khueghie igesikia ni o la o-a khasę anye ini yeye u khi iKirisiti!”

25 Ijesu oọ we, “Mhi she kpe gueye e, ama aa lama mie mhe suo. Ikanya onyaloa ni mhi ri itoto oyi Ita a gbe, wewe e pfi otsele na mhe.

26 Ama aa lama miesuo, itobo khi aa la elemhi isumha eyemhe.

27 Isumha eyemhe ee suo uruli oyemhe, mhi lese we, ee deba mhe.

28 Mhi ri agbo na agboagbo na we, ęa tigbe ya pfua. Aa me oni o ya dobe mie mhe ewe obọ.

29 Itamhe ni o ri eni isumha nga mhe obọ, o fu dose ogbokpa. Aa me oni o dobe ya mie Ita ewe obọ.

30 Mhemhe ali Itamhe oghuo anye khi.”

31 Eni egbo iju e gbo sanọ eche eke e tono o li.

32 Ijesu oọ we, “Mhi she gbe ikanya ebubu ukpeloe oye e, ni o khia khi Itamhe o ri itoto na

mhe ni mhi ro gbe we, onoghwo a tono mhe eche e shi o?"

³³ Eni egbo iJu ee oli, "Oa khi itobo ikanya enete e ze ni anye ro a tono e eche, ama, itobo khi u pfi unu-a! Se yeye ogbo afue-afue u li e ke lie khi Eshinegba u khi?"†

³⁴ Ijesu oo we, "A she kpe keke oli shi ebe Ishi eyi iMosisi khi Eshinegba oo lie khi, ishinegba ee a khi.‡

³⁵ Anye she kpe lese khi emini ebe onopfuase o ngme khi igesikia o khi agboagbo, khi egbo ni a she kpe gue ingme oyi Eshinegba ye, Eshinegba o lu ishinegba.

³⁶ Ita o she ze mhe oda kee neni o ghie mhe bhale agbo, ini mhi ngme ghoo khi Omi Eshinegba mhi khi, se a ke li a lie khi mhi a pfi unu-a?

³⁷ A khi mie mhe suo, ini mhi aa ya rieler emini Itamhe o rieler.

³⁸ Ama ini mhia rieler we, ini aa ro tseku mie mhe suo, a mie ikanya onyaloa ni mhia gbe suo, ni a ro lese khi Ita o la elemhi oyemhe, mhemhe mhi li la elemhi oyi Ita."

³⁹ Igho e ke gbo li dua ni wewe e mu iJesu, ama o pfue we, oa ze we mu.

⁴⁰ Ijesu o da oke iJodani je ukiekie ashini iJoni o ke la batazi egbo. Igho o bie ya la akaghoo. §

⁴¹ Ebubu egbo e bhale akaghoo deba li. Ee, "iJoni oa gbe ikanya onyaloa okhoghwo, ama ingmemhi ni iJoni o ngme shi ingme eyi iJesu, e bhale ya tse nya."

⁴² Ebubu egbo ni e la akaghoo e mie iJesu suo.

---

† 10:33 Li ze iLev 24.16   ‡ 10:34 Li ze Iwolo 82.6   § 10:40 Li ze iJon 1.28

11

Eghuli oyi iLazarosi

¹ Omose oghuo ni a lu iLazarosi ni o la eoli iBetani, Oo ghua. IBetani iMeli ali inyoghuo oli ni okpotso ni a lu iMata e la.*

² IMeli ona o ke ku ituale ni o pfi ku Onomhue awe, ni o gbo ri itsu ni e la li ukhomhi shishi o ewe-a. Loli o khi inyoghuo iLazarosi ni o yeshi i ghua.†

³ Inyoghuo oli eni ikpotso e ghie usomhi ghi iJesu, e o li, “Onomhue, omole e o o ghua.”

⁴ Abi iJesu o ro suo ona, o o li, “Ughuamhi ona, oa ya gbe oli, ama, eri a me onana ni a me asha khi ufumhi na Eshinegba ali Omi Eshinegba.”

⁵ IJesu o o nono ingme oyi iMata ali iMeli ali iLazarosi.

⁶ Abi o ro tseku suo khi iLazarosi o ghua, o kie la ashini o la ramhi ogbele eva.

⁷ Igho o gueye eniye odukhokho eyoli, o o we, “A ze ni awa mu egbe pfi je obini eke iJudia.”

⁸ Eniye odukhokho eyoli e o li, “Ose, ode o a nu ne ni egbo iJu e ro o nono ni we to no e eche. Oobwa nono ni u gbo nyene egbe je?”

⁹ IJesu o o we, “Oa khi te ele uzogbe ramhi ele ogbomhi awa ro o me eke? Oni o o kia ini ogbe o la o, oa ya khi owe, itobo khi akpa oyi agbo ona o ro o me eke.

¹⁰ Ama ini o ri alo ebili e kia, o ya khi owe, itobo khi oa mholi akpa ni o ro o me eke.”

¹¹ Abi o ke ro ngme onana se, o gueye we, o o we, “iLazarosi omole awa o she lese, ama mhia le ni mhi ya guise oli le.”

---

* **11:1** Li ze iLuk 10.38-39 † **11:2** Li ze iJon 12.3

12 Eniye odukhokho eyoli e o li, “Abi o ro da lese-a egho, o ya ze.”

13 Eri iJesu o ro li lie khi iLazarosi o she ghua, ama e dabi khi egbegbi olese o ngme.

14 Igho iJesu o guele gboo khi iLazarosi o she ghua.

15 Ama itobo oye e, egbe e mu mhe shi o khi mhi aa nu oli la akaghon ni o ro ghua, ni a ro mie mhe suo. A ze ni awa le deba li.

16 ITomosi ni a gbo li e lu iDidimosi, oo eniye odukhokho enekpole, “A ze ni awa li deba Oseje oobo ni awa nu oli ghua.”

17 Eghoghe ni iJesu o ke ro ramhi agho, o bhale ya e khi o she ramhi ele ene abi a te ri iLazarosi to.

18 Rote iBetani je iJerusalemu o ramhi imali eva.

19 Igho ebubu egbo iJu e she kpe bhale iBetani ya tse iMeli ali iMata e mu opfu shi inyoghuo we ni o ghua.

20 Abi iMata o ro suo khi iJesu o bhale, o fie lase ya lona li ode, ama iMeli o la elemhi owa.

21 IMata oo iJesu, “Onomhue, ini u la akana lo, inyoghuo-mhe o kha ghua.

22 Ama mhi lese khi memena khi Eshinegba o ya ri emiemini u wa mhila li ne.”

23 IJesu oo li, “Inyoghuo e, o gbo ya guale bhale agbo.”

24 IMata o li, “Mhi lese khi o ya te eghuli guale ogbele iguale ni o khi ogbele ni o kpukhokho.”

25 IJesu oo oli, “Mhemhe mhi rote eghuli ya guise eni e ghua le, ni mhi ri agbo ya na we, oni o da mie mhe suo o ya mholi agbo, ini o tseku ghua.

26 Ọni ọ la agbọ ni ọ da mie mhẹ suọ, ọa tigbe ya ghu-a. U fẹ mie ona suọ?”

27 Ọọ li, “Ii Ọnọmhue! Mhi miesuọ khi yeye u khi iKirisiti, Omi Eshinegba ni ọ ya bhale eke agbọ ona.”

28 Abi iMata ọ rọ ngme ghọ se ọ lẹ ya ri ọfiẹ gueye iMeli, ọọ, “Ọseşe ọ she bhale, ọọ nono ẹ.”

29 Abi iMeli ọ rọ suọ ona ọ ti vule, ọ nyanya fiẹ lase je ashini iJesu ọ la.

30 IJesu ọa kie ramhi oni ẹoli ni ọọ je ne, ama ọ kie la ashini ọ kia ramhi ni iMata ọ rọ lona li ode.

31 Egbọ iJu ni e la elemhi owa yese ọli, e vule deba li je olase abi e rọ mẹ khi ọ ti vule je olase. E dabi khi eri ọ je obini uji ya viẹ.

32 Abi iMeli ọ rọ ramhi ashini iJesu ọ la ni ọ mẹ ọli, ọ de ya wugha li odalo, ọọ li, “Ọnọmhue, ini u la akana lọ, inyoghuo-mhẹ ọa kha ghu!”

33 Abi iJesu ọ mẹ khi lọli ali egbọ iJu ni e kphase ọli khi ee viẹ, o rọ obọ ti iJesu udu, egbe e guoghọ ọli a.

34 IJesu ọ mhila wẹ, ọọ, “Ashi a rọ li tọ?”

E ọ li, “Ọnọmhue bhale ya ghe ọli.”

35 IJesu ọ viẹ.

36 Egbọ iJu ni e la aghọ, ẹẹ, “A ghe abi ọli nono ingme oyi ọli khe.”

37 Ama eghuo ọ e liẹ, “Lọli ni ọ khueghie ọzalo alo-a ọọ kha dobe tsumhi iLazarosi ini ọ khi ghua?”

IJesu ọ guise iLazarosi gbo bhale agbo

38 O gbo ri obọ ti iJesu udu. Ọ kia je obini uji ni o khi irui, ni a gheghele eche zuse unu.

39 IJesu ọọ, “A gheghele oni eche unu oni uji-a.”

IMata inyoghuo oni omose ni o ghu-a oo, “Onomhue, o she ya ke we! Amo o li ele onuzi-ene abi a te ro li to!”

⁴⁰ IJesu o li, “Mhi a kpe gueye khi u ya me ufumhi oyi Eshinegba ini u miesuo?”

⁴¹ Igho e gheghele oni eche unu uji lase. IJesu o yase alo idane, o li, “Mhi kphemhi ne Ita, khi u suo mhe.

⁴² Mhi lese khi u ma suo oyemhe, itobo oyi egbo ena mhi ro o ngme ona ni e miesuo khi yeye u ghie mhe.”

⁴³ Abi o ro ngme ona se, o lu oli leghe, “ILazarosi e! Fiye lasele!”

⁴⁴ Oni omose ni o ghu-a o fiye lasele, a ri ide olimhi gono li abo ali awe, ghe eni a ro ku oli alo. IJesu oo we, “A taghie oli a ni a ze oli vu.”

*Ugbamhi abi a li ya gbe iJesu-a
(iMat 26.1-5; iMak 14.1-2; iLuk 22.1-2)*

⁴⁵ Ebubu egbo iju ni e bhale ya tse iMeli o mu opfu e me emini iJesu o rieye, e mie oli suo.

⁴⁶ Ama eghuo elemhi we e vu ya gueye egbo iFarisi emini iJesu o rieye.

⁴⁷ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali iFarisi e ya lu eni e mheshe ni a lu iSaediri ya nu we mholi ilegba.

E mhila egbewe, “Elo awa li ena? Aa me ikanya onyaloa ni omose onana o gbe?”

⁴⁸ Ini awa lina ze oli obo, ogbokpa o ya mie oli suo. Egbo iRomu e ya shashe Owa oyi Eshinegba oyawa-a.”

⁴⁹ Omose oghuo elemhi we ni a lu iKefasi, ni o ralo ugamhi oni ukpe ogho, oo li, “Aa lese ingme!”

50 A leṣe khi oḡbọ ọtuoghwo ọ kha ghu-a na ẹgbọ kpa, khi o ti doṣe ni ẹgbọ nya e pfua?”

51 Oa khi ibe eyọli ọ rọ sa ngme oni ungmehi ona, ama ungmehi angme-shi-ekẹ ni o ya tṣe ogbe na akọ, khi iJesu ọ ya ghu-a na ẹgbọ iJu o khi ni ọ ngme, itobọ khi lọli ọ ralo ugamhi oni ukpe.

52 Oa khi oyi iJu tṣe, ama ni ọ sanọ ẹgbọ eyi Ẹshinẹgba ni e kia miatṣe ku agbọ nya gbili rẹ wẹ khili oghuo.

53 Rọte ẹlẹ ghọ vu, ẹgbọ iJu e te gba ugbamhi abi wẹwẹ e li ya gbe iJesu a.

54 Itobọ ighọ, iJesu ọa ke kia lase gboo iteva oyi ẹgbọ iJu. Ọ ri ochoghọ vu je ẹoli ni a lu Efuremu, ni o ti mama ọdagbe ifufu. Aghọ lọli ali eniyẹ odukhokho eyọli e ke ga la.

55 Abi ẹghẹghẹ ukpe iPasova oyi ẹgbọ iJu o rọ ti i bhale, ebubu ẹgbọ e te ẹoli ọdọda je iJerusalemu ya ri egbe wẹ khi eni e pfuase, abi ushi oyewẹ ọọ e ke li neni oni ukpe o ramhi.

56 Ee nono iJesu. Abi e rọ la elemhi Owa oyi Ẹshinẹgba, e mhila egbewẹ, e liẹ, “A li sa khi ọ ya bhale? Otṣe ọa ya bhale shi oni ukpe ona.”

57 Ama ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali iFarisi e she kpẹ mhẹṣe na eni ẹgbọ, oni ọ da leṣe obini iJesu ọ la, oni oḡbọ ọ gule ni wẹwẹ e mẹ asha mu ọli.

12

*IMeli ọ la obini iBẹtani ku ituale ku iJesu
(iMat 26.6-13; iMak 14.1-9)*

1 Abi o rọ kpọ ogbeṣe esesa oni ukpe iPasova le, iJesu ọ nyene egbe bhale obini iBẹtani, obini iLazarosi ni iJesu ọ rọte eghuli guise le ọ la.

² E nye akhe na iJesu, iMata ọ kphano eni eminale ghi wẹ. ILazarọsi ọ li nu wẹ shito shi ilele oyi eni ekhe.

³ Igho iMeli ọ rue egbegbi akanama ituale ni ọ pfi ni o lolo ghale. Ọ ku ọli shi iJesu awe, ọ ri itsu ni e la li ukhomhi shishi ọ awe a. Upfiemhi oyi oni ituale o kphela vọ oni elemhi owa nya.*

⁴ IJudasi Isikaroti ni ọ khi ọtuoghuo eniye odukhokho eyi iJesu, ni ọ rote ikpukhokho ya ri iJesu de, ọ me emini iMeli ọ riẹle, ọọ,

⁵ “Elo o ze ni aa ro ri oni ituale de ni a kemhi eni ikpagho na eni ẹa mhuẹ? Oni ituale o ghale ramhi ifata ukpe oyi ọgbọ ọghuo.”

⁶ Oa khi itobọ khi ọ mholi udu iamhe na eni ẹa mhuẹ, ọ ro ngme ungmehi ona. Ama itobọ khi oghiatọ ọ khi, ali khi loli ọ tsua ikpagho ọ mhuẹ na wẹ, ni ọ rote muno epfia.

⁷ Ama iJesu ọọ li, “Ze ọli obọ riẹle emini o la li udu, eri ọ mu mhe egbe e khe irotọ oyemhe.

⁸ Eghẹghẹ kpa ẹgbọ ni ẹa mhuẹ e ro nu ẹ a la, ama mhemhe mhia nu ẹ ya la ana eghẹghẹ kpa.”†

⁹ Ebubu ẹgbọ iJu e suọ khi iJesu ọ la iBetani, igho e je oobọ. Oa khi itobọ iJesu tse e ro je oobọ, ama ni e ba me iLazarọsi ni iJesu ọ te eghuli guise le.

¹⁰ Igho ighie eyi ekpodalo-ugamhi ee gba ug-bamhi abi e li ya li gbe iLazarọsi a,

¹¹ itobọ khi ingme oyoli o ze khi ebubu ẹgbọ iJu e ku ma iJesu ọ, ni e ro mie ọli suọ.

Egbọ e ri ufumhi na iJesu abi ọ ro lo elemhi iJerusalemu

(iMat 21.1-11; iMak 11.1-11; iLuk 19.28-40)

* **12:3** Li ze iLuk 7.37-38 † **12:8** Li ze iDeut 15.11

12 Ogbeakolo ebubu egbo ni e bhale shi oni ukpe iPasova e suo khi iJesu o o je iJerusalemu.

13 Igho e yanọ eyamhi mhuẹ abọ fiẹ ya ẹẹ ọli. E kpe okeke gbii, e liẹ, “Tsumhi anye. Awa kuẹghie Ẹshinẹgba. Ẹshinẹgba ọ khivose na oni ọ ri eva oyi Ẹshinẹgba Onomhuẹ ẹ bhale! Ẹshinẹgba ọ ka khivose na oghie iZireni!”‡

14 IJesu ọ me ozele akphere. Ọ nga li shito abi Ebe-no-pfuase o ngme ọli, ni ọọ,

15 “Egbo iJerusalemu,
ulishi o khi mu ẹ!
Oghie oye ẹ ọọ bhale ena,

ọ nga ozele akphere ẹẹ bhale.”§

16 Eniye odukhokho eyi iJesu ẹa kpe rote eke lese obini eni ingme ena e je. Ama abi Ẹshinẹgba ọ rote eghuli guise iJesu le ni ọ ri ufumhi na li, e ro tigbe sato khi a kpe keke eni ingme eyoli ena shi Ebe-no-pfuase, ali khi e ke rieḽe eni ingme ena deba li ghue.

17 Olele egbo ni e nu ọli la agho abi ọ ro rote uji lu iLazarosi lasele, ni ọ ro rote eghuli guise ọli le, e kie kia gueye egbo abi a li me oni ingme.

18 Itobo khi ebubu egbo e suo khi iJesu ọ gbe akanya onyaloa ona e ro ve lasele ya me ọli.

19 Igho egbo iFarisi e nu egbe we ngme ọli, e liẹ, “Awa aa mholi emini awa dobe ya li ona. Aa me khi egbo nya e ke ẹ deba li!”

IJesu ọ ngme ingme eghuli oyoli shi eke

20 Egbo iGiriki e li la eni e je iJerusalemu ya ga eghẹghẹ oni ukpe iPasova.

---

‡ 12:13 Li ze *Iwolo* 118.25,26   § 12:15 Li ze *iZaka* 9.9

21 E ya mhila iFilipu (ni o khi onge iBetisaida ni o la iGalili) e o li “Oga, anye e nono ni anye me iJesu, ni anye nu o li ngme.”

22 IFilipu o vu ya gueye Aduru, wewe aava e ya gueye iJesu.

23 IJesu oo, “Oni eghẹghẹ o she ramhi ni a ro ri ufumhi oniemi oyi Omi Ogbọ ya khase.

24 Abi o li mhi li gue o li e ye e khi, ini aa li ri ukpamhi ado ko eke ni o ghua, eri o kie ya li abi o kie kpe li. Ini a ro li ko eke ni o ro ze, o ghua, o fu, o ri imomhi ni e bu lasele.

25 Onini o da nono ingme agbo oyoli dose ode ne, o ya de o li obọ a, ama oni o da da nono ingme agbo oyoli elemhi agbo ona ne, eri o kese o shi e kpe agbo na agboagbo.*

26 Oni o nono khi loli ya ga mhe, oo mema ya ke deba mhe. Ashini mhi da la kpa, o li la akaghọ. Itamhe o mu ekpe na li.

27 “Memena udu oyemhe o ke sheshe. Elo mhi ke ya ngme? ‘Eri mhi ke ya lie, Ita, khi ze ni eghẹghẹ ona o bhale deba mhe?’ Iiye, oni eghẹghẹ ni o ze ni mhi ro bhale agbo na!

28 Ita ri ufumhi ni o la eva oye khase.”

Igho Eshinegba o rote idane ngme lase, oo, “Mhi she kpe ri ufumhi ni o la eva oyemhe khase egbọ na agbo, mhi ya gbo ligho ri ele o li.”

29 Egbu egbọ ni e migha epfepfe agho e suo khi uruli oyi Eshinegba o ngme. Egbọ eghuo ee, “Akphala o de!” Egbọ elese ee, “Ageni o nu o li ngme!”

---

* 12:25 Li ze iMat 10.39; 16.25; iMak 8.35; iLuk 9.24; 17.33

30 Ama iJesu oḡo, “Oa khi itobḡ oyemḡe uruli oyi Eshineḡba oghḡ o rḡ ngme unḡmemhi oghḡ, ama itobḡ oye e lo.

31 Oni eḡheḡhe o she ramhi ni a rḡ ri agbḡ e gue eḡo. Memena, a ya khu Okphaghie ḡni ḡ kpe e mḡese shi agbḡ ona ukpeḡhomhi pfi.

32 A kha da yase mḡe nga idane oḡra apfiḡa ne, mhi ya ti oḡbḡkpa bhale deba mḡe.”

33 Eri ḡ ngme ona ni ḡ rḡ rḡkḡase wḡ uwali eḡhuli ni ḡ ya ḡhu.

34 Eni eḡbḡ eḡ ḡli, “Ushi ni Eshineḡba ḡ rḡ na iMosisi na awa o gue ḡli ye anye khi agbḡagbḡ Omiepfuese ḡ ya la ḡ. Seḡ u ke li a lie khi a mema ya yase Omi Oḡbḡ nga idane? Oḡhuo ḡ khi ḡni Omi Oḡbḡ ḡna?”†

35 IJesu oḡ wḡ, “Ákpá o ya la e iteva ukuku eḡheḡhe. A ke kia okiali abi oni ákpá o kie la e iteva memena, ini obili o khi ya bi e, itobḡ khi ḡni ḡ la alo ebili ḡa leḡe obini ḡḡ je.

36 A regbenga ḡni ákpá ni ḡ ri ákpá na e abi ḡ kie li la e iteva, ni a li khi eḡbḡ ni e ri imeḡe e na eḡbḡ.” Abi iJesu ḡ li ngme ona se, ḡ lase wḡ iteva le, je ashini eḡa ke te e mḡe ḡli.

Umha-miesuo oyi eḡbḡ ifu

37 Abi iJesu ḡ tseku gbe ikanya ḡnyaloa ena ukpeḡloe oyewḡe, eḡa kie lama mie ḡli suo.

38 Onana o ri emini Azaya ni ḡ khi Omekḡguele ḡ kpe ngme shi eḡe ya tḡe, ni oḡ,
“Onḡmhue, oḡhuo ḡ lama
mie usomhi oyanye suo?

† 12:34 Li zḡ iwolo 110.4; Aza 9.7; Ezik 37.25; iDan 7.14

Ọghuo Ọnọmhue ọ mema
khueghie ekpabọ eyọli-a khase?”‡

³⁹ Onana o zẹ khi ẹa dobe miesuo, itobọ khi Azaya ọ gbo ngme ọli shi ashese khi,

⁴⁰ “Eshinegba ọ she tase we alo a, ọ gbo zuse we udu ini e khi me eke ali ini udu oyewe e khi lese ingme. Ini e khi ya mu pfi, ni mhi me asha re we ze.”§

⁴¹ Eri Azaya ọ ngme ona itobọ khi ọ she kpe me ufumhi oyi iJesu, ọ gbo kpe ngme ingme oyọli.

⁴² Abi o tseku khia khi ebubu eni ẹẹ ralo eyi ẹgbọ iJu e mie iJesu suo ẹghẹghẹ ni a ngme ena, ẹa ngme ọli lasele, itobọ khi e na ulishi oyi iFarisi ini e khi khu ewe owa ugamhi ya lase.

⁴³ Irari khi e nono ikueghie ni o rote obọ oyi ẹgbọ bhale dose oni o rote obọ oyi Eshinegba bhale.

Ungmemhi oyi iJesu a ro ya ri ẹgbọ na agbọ gue ẹzo

⁴⁴ IJesu ọ tseşe leghe guele, ọọ, “Oni ọ da mie mhe suo, ọa khi mhemhe tse ọ miesuo, ama oni ọ ghie mhe ọ li miesuo.

⁴⁵ Onini ọ da me mhe, ọ she li me oni ọ ghie mhe.

⁴⁶ Mhi she bhale agbọ ya ri akpa ge na ẹgbọ na agbọ, ini eni e mie mhe suo okhoghuo ọ khi la alo ebili.

⁴⁷ Oni ọ suo ungmehi oyemhe ni ọa da ro shi ọ, ọa khi mhemhe mhi ya pfa ẹzo mu ọli. Ọa khi eri mhi bhale ya ri ẹgbọ na agbọ gue ẹzo, ama eri mhi bhale ya mie agbọ pfuese.

---

‡ 12:38 Li zẹ Aza 53.1 § 12:40 Li zẹ Aza 6.10

⁴⁸ Oni ọọ pfa ẹzọ mu ọni ọ da kie mhe ali ungmehi oyemhe, ọ la agho. Eni ingmemhi ni mhia ngme e ya pfa ẹzọ mu ọli ogbele ni o kpukhokho.

⁴⁹ Itobo khi ọa khi ungmehi ọotsobo oyemhe mhia ngme, ama ungmehi ni Ita ni ọ ghie ọ mhesẹ na mhe mhi ngme mhia ngme.”

⁵⁰ Mhi lesẹ khi oni ushi oyi Eshinẹgba, o ri agbo na agboagbo ọ na ogo. Irarigho, eri mhi ẹ ngme emini Ita ọ gueye mhe mhi ngme.

13

Ijesu ọ kpe eniye odukhokho eyoli awe-a

¹ Abi o ro kpọ ẹlẹghuo ukpe iPasova le, ijesu ọ lesẹ khi oni ẹghẹghẹ o she ramhi ni ọ ro ya te agbo lasela je oyi Ita. Ọ ma kie kpe nono ingme oyi ẹgbo eyoli ni e la agbo, ọ roli khasẹ we khi eri lolu nono ingme oyewe pfo.

² Ijesu ali eniye odukhokho eyoli e la ashini e la le eminale ẹlẹ ogbomhi. Okphaghiẹ ọ she roli shi udu oyi iJudasi omi iSamọ Isikaroti ọ ka ro ijesu de.

³ Ijesu ọ lesẹ khi Ita ọ she ro ekpabo nga lue obo, ọ lesẹ khi obo oyi Eshinẹgba lolu kpe te bhale, ali khi obo oyoli lolu gbo nyene egbe ya je.

⁴ Igho ijesu ọ rote ashini ọ shito ti vule, ikhi ashini e la le eminale, ọ gueghie awulu ni ọ so kpeda, ọ ri ode ni a ro ọ muno amẹ egbe-a mu oku.

⁵ Igho ọ ku amẹ shi atalabi, ọ kpe eniye odukhokho eyoli awe-a. Ọ rue ode ni a ro ọ muno amẹ egbe a ni ọ ro mu oku shishi we amẹ awe-a.

⁶ Abi ọ ro kpe ramhi iSamọ iPita ọ, iPita ọọ, “Kie! Onomhue yeye u kha ke kpe mhe awe a?”

7 IJesu oḡ li, “Wa leṣe emini mhia riṣe memena, ama u ya leṣe okheṣe.”

8 ISamo iPita oḡ, “Oṇomhue, atsobo ogho! Wa ya tigbe kpe mhe awe-a.”

IJesu oḡ, “Ini mhia kpe e awe-a, wa aa ke khi oyemhe.”

9 ISamo iPita oḡ, “O kha khi igho, Oṇomhue, o a khi awe tse u ke leṣe ya kpe mhe-a! Ama kpe mhe abo ali ukhomhi-a ma o.”

10 IJesu oḡ li, “Ogbo ni o da khue se, o she pfaṣe, o a khi oni o ke gbo ya khue-a, ama awe o ke leṣe e yeghe-a. Ee nya a she pfaṣe, se ni otuoghwo elemhi e.”

11 Irari khi iJesu o she kpe leṣe oni o ya ro oḡ de, loḡi o ze ni o ro lie, “Ee nya a she pfaṣe, se ni otuoghwo elemhi e.”

12 Abi iJesu o ro kpe we awe a se, o riṣe awulu ni o kpe gueghie ro so, o ya shito ashini o kpe te vule. Oḡ mhila we, “A li leṣe akanya ni mhi gbe na e lena?”

13 “A lu mhe ‘Oseṣe’ ali ‘Oṇomhue.’ A ga gue ngme, itobo khi emini mhi khi ghō.

14 Memena ni mhemhe ni mhi khi Oṇomhue ali Oseṣe oyeṣe mhi she kpe e awe-a, ee a li ke kpe egbe e awe-a.

15 Mhi she ri irokhokho khase e, ni a li ke riṣe emini mhi riṣe na e.*

16 Egbegbi ingme mhi gueye e, khi oni o ga ogbo, o a ya fu doṣe oni oḡ ga, oni a aghiusomhi o a ya fu doṣe oni o ghie oḡi usomhi.†

---

* **13:15** Li ze iLuk 22.27 † **13:16** Li ze iMat 10.24; iLuk 6.40; iJon 15.20

17 Abi a rọ ọṣe eni ingme ena egho, a ya khivose na e, ini a rọ li gba akanya.

Ijesu o guele shi eke khi a ya re lue de

(iMat 26.20-25; iMak 14.17-21; iLuk 22.21-23)

18 “Aa khi eṣe nya mhi nu e ngme. Mhi ọṣe abi ingeli eyi eni mhi ze e li. Ama, emini Ebe-nopfuase o ngme, o mema bhale ya tse, ikhi oni o, ‘Ogbọ ni o nu mhe e le eminale o ya nyene egbe mu okholi vule shi mhe o.’‡

19 “Eri mhia gue ona ye e shi eke neni a ligho me o, ishegho ini a ligho me ghọ, a ya miesuo khi ‘Mhemhe mhi khi oni mhi khi.’

20 Abi o li mhi li gue o, ye e, khi oni o da kpe abo mie aghiusomhi ni mhi ghie, mhemhe o li mie, oni o da mie mhe, oni o ghie mhe o li mie.”§

21 Abi iJesu o rọ ngme ona se, udu o ke sheshe o, o guele gboo, o, “Egbegbi ingme mhi gueye e, khi otuoghuo elemhi e, o ya remhe de.”

22 Eniye odukhokho eyo e bino egbe alo gase, o lolo sha we abo oni iJesu o ngme.

23 Oghuo omọ odukhokho ni iJesu o mema nono ingme oyọ, o shito mama iJesu.

24 ISamọ iPita o rọ ikpialo nu oni omọ odukhokho ngme, o o li, “Mhila iJesu, oghuo oni ogbo o fe khi elemhi awa.”

25 Igho oni omọ odukhokho ni o shito mama iJesu o mhila li, o, “Onomhue, oghuo oni ogbo o khi elemhi anye?”

26 IJesu o so li o, o, “Oni mhi ya ri ibuledi ona somhi utasa oni awa te e le emhi enana na ne, lo li

‡ 13:18 Li ze *Iwolo 41.9* § 13:20 Li ze *iMat 10.40; iMak 9.37; iLuk 9.48; 10.16*

lọ.” Ighọ ọ sọ oni ibuleđi elemhi utasa, ọ rọ na iJudasi omi iSamọ Isikarọti.

²⁷ Abi iJudasi ọ leşe mie oni ibuleđi se, Okphaghie ọ lo ọli udu. IJesu ọ gueye ọli, “Nyanya ya rieleş emini wa nono ni u rieleş.”

²⁸ Ogbokhoghuo abi e ga li shito ọ le eminale, ọa la ni ọ leşe emini o ze ni iJesu ọ rọ ngme ọli ghọ.

²⁹ Aborokhia khi iJudasi ọ tsua ikpaghọ ọ mhue na we, eghuo e dabi khi eri iJesu ọ gueye ọli ọ ka de emini e rọ ọ li ukpe iPasova. Elese e dabi khi otse eri ọọ ọ ka somhi eni ẹa mhue opfa.

³⁰ Abi iJudasi ọ mie oni ibuleđi se. Ọ fiẹ lase aghoaghọ. Eliyose o she ramhi.

IJesu ọ ri ushi onogbo na we

³¹ Abi iJudasi ọ rọ vu se, iJesu ọọ, “Eena ẹgbọ e ya me ufumhi oyi mhemhe Omi Ogbọ, e ya te idiegbe oyi Omi Ogbọ me ufumhi oyi Eshinegba.

³² Ini ẹgbọ e rote idiegbe oyi Omi Ogbọ me ufumhi oyi Eshinegba, eghẹghẹ aghọ Eshinegba lolighuo ọ ya nyanya ri ufumhi oyi Omi Ogbọ khase ẹgbọ.

³³ “Eniye eyemhe, mhia ke nu ẹ ya la akana teşe. A ya nono mhe, aa ke me mhe. Mhi gue ona ye ẹ memena, abi mhi kpe li gueye eni ẹẹ mhesẹ eyi ẹgbọ iJu, ni mhiẹ, Aa dobe ya ramhi obini mhi-a je.”*

³⁴ “Memena mhi rọ ushi onogbo na ẹ: A nono ingme oyi egbe ẹ. Abi mhi li nono ingme oye ẹ, a mema li ya nono ingme oyi egbe ẹ.†

* **13:33** Li ze iJoni 7.34 † **13:34** Li ze iJoni 15.12,17; 1 iJoni 3.23; 2 iJoni

³⁵ A kha da mholi inono na egbe ẹ ne, ẹgbọ kpa e ya lẹsẹ khi eniyẹ odukhokho eyẹmhẹ a khi.”

*Ijesu ọ ngme ọ shi eke khi iPita ọ ya kie lue
(iMat 26.31-35; iMak 14.27-31; iLuk 22.31-34)*

³⁶ ISamọ iPita ọ mhila li, ọọ, “Ọnọmhue, obo wa lẹ?”

Ijesu ọọ li, “Waa ya dobe deba mhe je obini mhia je, ama u ya deba mhe okhesese.”

³⁷ IPita ọ mhila li, ọọ “Elo e ze ni mhi aa ro dobe ya deba ẹ? Mhi mu egbe ni agbo oyemhe o li opfu-a!”

³⁸ Ijesu ọ ke gbo so li ọ, “U ga mema mu egbe agbo oye o ro lie opfu-a na mhe? Mhi gueye khi, neni okpa ọ gbieghe, u ya lie khi u waa lẹsẹ mhe ramhi itese!”

14

Ijesu khi ode ni a te ẹ bhale deba Eshinegba

¹ Ijesu ọ gueye eniyẹ odukhokho eyoli, ọọ we, “Aa khi ze ni udu o yese ẹ-a, a mie Eshinegba suọ, a gbo li mie mhe suọ.

² Elemhi owa ni a la e kpoku shi apfe oyi Itamhe. Ini ọa khi igho lo, mhi kha gueye ẹ. Mhia ya vu ni mhi ya mu egbe asha shi eke khe ẹ.

³ Mhi kha vu ya mu egbe shi eke khe ẹ se, mhi ya gbo nyene egbe bhale ya wolọ ẹ ma egbe vu, ishegho ashini mhi ya la, ni a li nu mhe la akagho.

⁴ A lẹsẹ ode ni a te ẹ je ashini mhia je.”

⁵ ITomosi ọọ li, “Ọnọmhue, anye ẹa lẹsẹ obini u wa je. Seẹ anye li ya lẹsẹ ode je obini u wa je?”

⁶ Ijesu ọọ li, “Mhemhe mhi khi ode ni a te ẹ je obini oyi Eshinegba. Mhemhe mhi ri igesikia ni o la

Èshinẹgba a khase. Mhemhe mhi ri agbo o na ogbo. Ogbo khoghuo o a me asha ya je obini oyi Ita ini o a li rote obo oyemhe.

⁷ Eri a kha lese mhe lo, a kha li lese oni Ita. Ro te memena vu, a she lese oli, a gbo me oli.”

⁸ IFilipu oo, “Onomhue, ri oni Ita khase anye, emini anye lese nono gho.”

⁹ IJesu o soli o, o, “IFilipu, mhi she nu e la tese, waa kie lese oni mhi khi? Oni o da me mhe, o she me oni Ita. Se e u kiele e lie ‘Ri oni Ita khase anye?’

¹⁰ Filipu, waa miesuo khi mhi la elemhi oyi Ita, ali khi Ita o la elemhi oyemhe? Inggemhi ni mhi gueye e nya ea khi eyemhe. Ita ni o la mhe elemhi o ga gbe ikanya ena nya.

¹¹ A mie emini mhi ngme suo ini mhi e khi mhi la elemhi oyi Ita ali khi Ita o li la elemhi oyemhe. Ini aa mie emini mhi ngme suo, a ri itobo ikanya onyaloa ni mhia gbe miesuo.

¹² Egbegbi-ingme mhi gue e ye e, oni o da mie mhe suo, o ya gbe ikanya enabi mhia gbe. O ya gbe ikanya eni e fu dose eni abi mhia gbe, itobo khi mhia je oyi Ita.

¹³ Emini a ro eva oyemhe mhila nya mhi ya rie e o, eghẹghẹ agho ni omọ ri ufumhi oyi Ita khase egbo.

¹⁴ Emini a ro eva oyemhe mhila nya, mhi ya rie e na e.

Ijesu o shobo khi loli ya ghi Ayemhe-no-pfuase bhale agbo

¹⁵ “A kha nono ingme oyemhe, a ya ri omhese oyemhe gba akanya.

16 Eḡheḡhe agho, mhi ya lema Ita, o ri Okpaghiobo olese na e, ni o ya nu e la agboagbo.

17 Loli o khi Ayemhe ni o ri igesikia ni o la Eshinegba a khaso agbo. Egbu na agbo eadobe mie oli itobo khi eadome oli wekhi eri e lese oli. Ama, ee ena a lese oli, itobo khi o nu e la, o la elemhi oye e.

18 “Mhia ya ze e obo shi eke abi omi-olimhi, mhi ya gbo nyene egbe bhale deba e.

19 O kha deno, egbu na agbo eadome me me, ama ee ena, a ya me me. Itobo khi mhi ya gbo la agbo, a ya li la agbo.

20 Ini ogbe ni elogho o ramhi, a ya lese khi mhi la elemhi oyi Itamhe, khi ee a la elemhi oyemhe, abi mhi li la elemhi oye e.

21 “Oni o mie ishi oyemhe ni o ri ewe gbe akanya, o nono ingme oyemhe. Itamhe o ya nono ingme oyi oni oda nono ingme oyemhe, mhi ya li nono ingme oyi oni ogo, mhi ri egbe me khaso oli.”

22 Ijudasi (oaki oni a lu Isikaroti) oo, “Onomhue, elo o ze khi u fe ya ri egbe e khaso anye tse, ni u waro ya ri egbe e khaso agbo kpa?”

23 Ijesu o so li o, oo, “Oni o da nono ingme oyemhe, o ya ri osese oyemhe gbe akanya. Itamhe o ya nono ingme oyi oli, mhemhe ali Itamhe, anye bhale ya nu oli la.

24 Oni oad nono ingme oyemhe, oaro osese oyemhe ya gbe akanya. Eni osese ni mhia sese e, ead khi eye me, ama obo oyi Itamhe ni o ghie me e te bhale.

25 “Mhi she gue ena ye e, abi mhi kie li nu e la.

26 Ama oni, Ayemhe-no-pfuase ikhi Okpaghiobo, ni Ita o yaroro eyemhe ro ghi e, o ya sese e emhikpa. O ya gbo re e yelele emhikpa ni mhi gueye e.

27 Mhi zẹ ẹ obọ shi agbọ ona shi opfomhẹ, mhi ri opfomhẹ oyemhẹ na ẹ. Oa khi oni abi ẹgbọ na agbọ e rọ ọ na ọgbọ mhi rọ na ẹ. A khi zẹ udu yese ẹa, ali a khi zẹ ni ulishi o mu ẹ.

28 “A suọ abi mhi rọ gueye ẹ khi mhi ya rọte iteva oyeẹ vu, khi mhi ya gbo bhale deba ẹ. Ini a nono ingme oyemhẹ lọ, a kha ke ghele khi mhia je oyi Itamhẹ, irari khi loli ọ fu dose mhe.

29 Mhi she gue ingme ena ye ẹ shi eke neni a me we, ishegho ini a da kie ligho me we, a mie mhe suọ.

30 Mhia ke nu ẹ ngme tese, itobo khi okphaghie ni ọ kpe mhese shi agbọ ona, ọọ bhale. Oa mholi ekpabo shi agbọ oyemhẹ,

31 ama ẹgbọ na agbọ e mema ya lese khi mhi ma nono ingme oyi Ita, ali khi emini Itamhẹ ọ mhese na mhe mhi riẹle, mhia riẹle tee.

“A bhale ni awa vu ana le.

15

Ijesu ọ khi egbegbi ọọra upfonu

1 “Mhemhẹ mhi li abi oni upfonu ni ọ mọ umomhi onete, Itamhẹ ọ riẹle ẹ shi ọ.

2 Loli ọọ kanọ uguabọ oyemhẹ ni ọa ya mọ umomhi a. Ọọ riẹle uguabọ oyemhẹ ni ọọ mọ umomhi, ni o gbo mọ imomhi eni e bu.

3 Ungmemhi ni mhi she nu ẹ ngme o she riẹle ẹ ti ni a rọ dobe mọ imomhi enete. ⁴ A toma mhe idiegbe, mhemhẹ mhi ya toma ẹ idiegbe. Uguabọ ọọra okhoghuo ọa dobe ya mọ umomhi ọotsobo oyoli, o mema ya to ma idiegbe ọọra. U ke neta khi eri a dobe ya riẹle eminete ini aa toma mhe egbe.

5 “Mhẹmhẹ mhi khi ọọra upfonu, ẹẹ a li abi iguabo. Ini u toma mhẹ egbe ni mhi rọ li toma ẹ egbe, u ya mọ imọmhi eni e bu. Ini a rọ obọ rue mhẹ ọ le, aa dobe ya riẹle emhikhoghuo onete.

6 Ini u waa da toma mhẹ egbe ne, eri a ya khi ẹ pfi. Eri u ya li abi iguabo ekhakha ni, a ti ẹ ma ri erali tose-a.

7 Ini u toma mhẹ egbe, ni ingmemhi eyẹmhẹ e rọ la elemhi oye, emiemini o ghọle ẹ kpa wa mhila, a ri oli ne.

8 Eminete ni a riẹle o ri ufumhi ghi Itamhẹ. Ona o rokhasẹ khi eniyẹ odukhokho eyẹmhẹ a khi.

9 “Abi Ita ọ nono ingme oyẹmhẹ, ighọ mhi li nono ingme oyẹ. A la elemhi inono oyẹmhẹ.

10 Ini a rọ ishi eyẹmhẹ gbe akanya, a ya la inono oyẹmhẹ, abi mhi li ri ishi eyi Itamhẹ gbe akanya ni mhi li la inono oyọli.

11 Eri mhi gue ona ye ẹ ni oghẹle oyẹmhẹ o vọ ẹ udu, ni oni oghẹle oye ẹ o gba pfo.

12 Ushi ni mhi rọ na ẹ khi, a nono ingme oyi egbe ẹ, abi mhi nono ẹ.*

13 Aa mẹ inono olese ni o fu dose oni ogbo ọ rọ ghu-a na emole oli.

14 Emole mhẹ a khi ini a da ri ishi eyẹmhẹ gbe akanya.

15 Mhi aa ke lu ẹ eni ẹ ga mhẹ, itobo khi oni ọ ga ogbo ọa lese akanya ni ọga oyọli ọ gbe. Ochoghọ, emole mhi ke ẹ lu ẹ, itobo emini mhi rọte obọ oyi Itamhẹ wena nya mhi gueye ẹ.

16 Ọa khi ẹẹ a ze mhẹ, mhẹmhẹ mhi ze ẹ ni mhi ri akanya na ẹ, a ka gbe ikanya enete ni ikanya eye ẹ

* 15:12 Li ze ijon 13.34; 15.17; 1 ijon 3.23; 2 ijon 5

e migha. Ishegho Ita o ya ro emini a ro eva oyemhe mhila nya na e.

¹⁷ Ushi oyemhe ni mhi shi na e khi, a nono ingme oyi egbe e.

Egbo na agbo ee biselemhi eniye odukhokho eyi Ijesu

¹⁸ “Ini egbo na agbo e biselemhi e, a sato khi igbo e kpe li biselemhi mhe.

¹⁹ Ini a khi eyi egbo na agbo lo, e kha nono ingme oye e abi enayewe. Abi o ke li memena khi, aa ke khi eyi egbo na agbo itobo khi mhi she rote elemhi agbo ze e, lo li o ze khi egbo na agbo e ro biselemhi e.

²⁰ A sato ingme ni mhi gueye e, ‘Oni oo ga ogo o a fu e dose oga oyoli.’ Ini e kpe mu okholi vule shi me o ghue, e ya mu okholi vule shi e o. Ama ini e ro osese ni mhi sese gbe akanya, e ya ro osese oye e li gbe akanya.†

²¹ E ya lina ngeli deba e itobo khi enayemhe a khi, ali itobo khi ea lese oni o ghie mhe.

²² Ini mhi aa bhale ya nu we ngme lo, ea kha mholi umha-guekia oyi olamhe. Ama ea ke mholi emini e gue oli ya nga egbe khi o rewe a lamhe olamhe.

²³ Oni o da biselemhi mhe, Itamhe o li lie biselemhi.

²⁴ Ini mhi aa la akpewe gbe ikanya ni ogoese o a dobe gbe ghue lo, ea kha mholi umha-guekia oyi olamhe. Ama memena e she me eni ikanya onyaloa, ama e kiele e biselemhi mhe ali Itamhe.

† **15:20** Li ze iMat 10.24; iLuk 6.40; iJon 13.16

25 Ama ona o zẹ ni emini a keke shi ebe ushi oyewe o ro bhale ya tse, oni o khi, 'Afuẹ ẹ biselemhi mhe.'‡

26 "Ini oni Okpaghiobo o bhale, oni mhi rote obo oyi Itamhe ya ghie ghi ẹ, loli o khi Ayemhe no o ri igesikia ni o la Ita a khase, o ya pfi otsele shi ingme oyemhe.

27 Eẹ a ya li mema pfi otsele na mhe, itobo khi rote igbaekele a te nu mhe la.

16

1 "Eri mhi gue ona a ye ẹ ini a khi tsua irudunga pfi.

2 Egbọ e ya khu ẹ owa ugamhi fie lase, eghẹghẹ o ga ya ramhi ni ogbo o kha gbe ongeẹ a, o dabi khi eri loli ẹ ga Eshinẹgba.

3 E ya riẹle eni emhi ena deba ẹ, itobo khi ẹa lese Ita, wẹkhi mhemhe.

4 Ama, eri mhi gue ona ye ẹ, ini oni eghẹghẹ o ramhi, a ya sato khi mhi kpe tse agua ye ẹ. Itobo khi mhi kie nu ẹ la mhi aa ro kpe gue ingme ena ye ẹ.

Akanya ni Ayemhe-no-pfuase o o gbe

5 "Memena, mhia le deba oni o ghie mhe, ama ongeẹ o kie mhila mhe, 'Obo wa je?'

6 Itobo khi mhi gue ingme ena ye ẹ, udu oyee o she yese-a.

7 Ama igesikia mhi gueye ẹ, ni o ro ti ẹ egbe mhi ro rote ẹ iteva a vu. Itobo khi ini mhi aa vu, oni Okpaghiobo o ya bhale. Ama ini mhi da vu mhi ya ghie o li ghi ẹ.

‡ 15:25 Li zẹ *Iwolo* 35.19; 69.4

⁸ Ini Ọ da bhale, Ọ ya rewe lese umha-guekia ni o la ingme olamhe, o gbo rewe li lese ipfuase oyi Eshinegba ali iso-ezo oyoli.

⁹ Ọ ya rewe lese khi umha-guekia ni o la olamhe o khi, umha mie mhe suo.

¹⁰ Ọ ya rewe lese khi e ya mholi ipfuase oyi Eshinegba, itobọ khi mhi je oyi Ita ni aa ke te tigbe ya me mhe

¹¹ Ọ ya rewe lese emini iso-ezo oyi Eshinegba o khi. Itobọ khi a she pfa ezo mu okphaghie oni o mhese e shi agbo ona.

¹² “Mhi mholi emini e bububu ni mhi kha gbo gueye e, ama e bu dose ni a dobe ya mie.

¹³ Ama ini Ayemhe ni o ri igesikia a khasa o da bhale, o ya ri igesikia ni o la ingme oyi Eshinegba nya khasa e. Oa ya ngme ungmehi ootsobo oyoli, ama emini o suo o ya ke ngme. O gbo gueye e ingme ni a ya me.

¹⁴ Mhemhe o ya ke ti nga, itobọ khi o ya mie mhe ungmehi ni mhi ngme gueye e.

¹⁵ Emini Itamhe o mhue nya, eyemhe lo, loli o ze khi mhi kpe gueye e khi emini mhi ro na Ayemhe-no-pfuase, o ya gueye e.

Oya oye e o ya mele oghela a

¹⁶ “O kha dena, aa ke me mhe, o kha ke gbo dena a gbo me mhe.”

¹⁷ Eniye odukhokho eghuo ee mhila egbewe, “Elo o ri ona a ngme, ni oo lie awa khi, o kha dena khi awa aa ke a me lue, ali khi o kha ke gbo dena khi awa gbo lo ya me lue? O gbolo e, ‘Itobọ khi mhi ya je obini oyi Ita.’

18 Elo ọ ri ‘O kha dẹnẹ’ ngme? Awa aa lẹsẹ ingme ni ọ rọ ọli ngme!” E kie lina mhila egbewẹ.

19 Ijesu ọ she lẹsẹ khi ẹẹ nono ni e mhila luẹ oni ungmehi ona, ọ mhila wẹ, “Eri a mhila egbe ẹ abi mhi ri oni ungmehi ngme, ni mhi rọ liẹ, ‘O kha dẹnẹ aa ke ya mẹ mhẹ ali khi o kha gbo dẹnẹ a ya mẹ mhẹ?’

20 Egbegbi ingme mhi gue ẹ yẹ ẹ, a ya viẹ, a viẹ oya. Ama ẹgbọ na agbọ e ya ke ghele, ẹẹ a mhue iyeseudu-a, oni iyeseudu-a o ya mele oghẹle-a na ẹ.

21 Ini ọkpotoso ọ ya bia, udu o yese ọli a itobọ khi ẹghẹghẹ osue o she bhale, ama ini ọ bia ọni ọmọ se, ọọ ghele, ọ yele osue ni ọ mẹ a. Irari khi ọọ ghele khi loli bia ọmọ shi agbọ.

22 Ighọ o li li ẹ egbe, memena udu o yese ẹ a, ama mhi ya gbo mẹ ẹ. Eghẹghẹ aghọ oghẹle o vọ ẹ udu, oghẹle ni ọgbọ ọa dobe ya mie.

23 Ini oni ogbele o ramhi, aa ke ẹ mhila mhẹ emhikhoghuo. Mhi gue igesikia a yẹ ẹ khi Itamhẹ ọ ya rọ emini a ri eva oyemhẹ mhila kpa na ẹ.

24 Ga ramhi memena, aa kie ri eva oyemhẹ mhila emhikhoghuo. A mhila khi a ya mẹ mie, isheghọ ni oghẹle oyẹẹ o gba pfo.

Ijesu ọ khọli okhọli agbọ mu ọ le

25 “Mhi aa lolo kpẹ khueghie ingme-a gue ẹ yẹ e. Ama ẹghẹghẹ ọọ bhale ni mhi aa ke rọ lighọ nu ẹ ngme, ama mhi ya gue ingme oyi Ita yẹ ẹ gboo.

26 Ini oni ogbele o ramhi, a ya ri eva oyemhẹ mhila Ita emini o ghọle ẹ. Mhi aa liẹ khi mhẹmhẹ mhi ya mhila na ẹ.

27 Ita ọọ nono ingme oyẹẹ, itobọ khi a nono ingme oyẹmḵẹ, a gbo miesuọ khi obọ oyi Ẹshinegba mhi te bhale.

28 Obọ oyi Ita mhi te bhale ya lo elemhi agbọ, memena mhi gbo te elemhi agbọ ya vu je deba Ita.”

29 Eniyẹ odukhokho eyọli ẹẹ ọli, “Ena u tigbe ẹ khueghie ingmemhi eye-a gueyẹ anye gboo, waa ke ẹ biẹbiẹ eni ingme-a gueyẹ anye.

30 Eena anye lẹsẹ khi u lẹsẹ emhikpa, ọa ke khi ọgbọ ọ ke gbo ya ke mhila ẹ ọgbọ. Onana o zẹ khi anye miesuọ khi obọ oyi Ẹshinegba u te bhale.”

31 Iḵesu ọ sọ wẹ ọ, ọ, “A she miesuọ memena?

32 Ẹghẹghẹ ọọ bhale, oni ẹghẹghẹ o she ramhi, ni ẹẹ nya a rọ ya miatse ku, ọgbọgbọ ọ je apfe oyọli. Mḵemḵẹ-ghuo tse mhi ke ya la. Ama ọa khi mḵemḵẹghuo tse mhi la, itobọ khi Ita ọ nu mḵẹ la.

33 Eri mhi gue ingme ena ye ẹ, ni a ri itobọ khi a kugbe mḵẹ ọ mhue opfomḵẹ. Ẹgbọ na agbọ e ya ri osue na ẹ mẹ. Ama a mhọli udu, itobọ khi mhi she mu agbọ ọ le.”

17

Iḵesu ọ sọ iromhi na eniyẹ odukhokho eyọli

1 Abi iḵesu ọ rọ nu eniyẹ odukhokho eyọli ngme se, ọ yase alo bino idane, ọ sọ iromhi, ọọ, “Ita, oni ẹghẹghẹ o she ramhi. Ri ufumhi oyi Omie khase agbọ, ni Omie ọ li ri ufumhi oye khase agbọ.

2 Itobọ khi u she ri ekpabọ na li, shi ukhomhi oyi ẹgbọ na agbọ kpa, ni ọ ri agbọ na agbọagbọ na ẹgbọ ni u rọ na li.

3 Agbọ na agbọagbọ khi, ni a rọ lẹsẹ ẹ, ikhi yeyẹ ni u khi egbegbi Ẹshinegba ọghuo kpe. Ni a gbo rọ lẹsẹ mḵẹ iḵesu iKirisiti, ni u ghie.

⁴ Mhi she ri ufumhi oye khaṣe eḶḶḶ na agbḶ, abi mhi ro o gbe akanya ni u ro na mhe, ni mhi gbe oḶi pfo.

⁵ Ita, gbo ri ufumhi ni mhi kpe mḶḶli na mhe memena, ikhi ufumhi ni mhi roṣe eke mḶḶli neni a ma agbḶ.

⁶ “Mhi she ri e khaṣe eḶḶḶ ni u te elemhi agbḶ ro na mhe. EḶḶḶ eye e khi ni u ro na mhe. E she ri ungmehi oye gbe akanya.

⁷ Memena e she leṣe khi emhikpa ni u ro na mhe khi obḶ oye e te bhale.

⁸ Mhi she gueye we usomhi ni u ro na mhe, we we e she mie oni usomhi. E she leṣe eḶḶḶḶḶ khi obḶ oye mhi te bhale, e gbo miesuo khi ye ye u ghie mhe.

⁹ “Mhi so iromhi na we, oḶa khi eḶḶḶ na agbḶ nya mhi so iromhi na, ama eni u ro na mhe irari khi eḶḶḶ eye e khi.

¹⁰ Emhikpa ni mhi mḶḶli eye e khi, emini u mḶḶli eyemhe e li khi. We we e ri ufumhi oyemhe khaṣe eḶḶḶ na agbḶ.

¹¹ Memena mhia bhale deba e, mhia ke la elemhi agbḶ, ama we we e kie la elemhi agbḶ. Ita ni o pfaṣe, ri itoto ni o la eva oye ni u ro na mhe, khukhu we, ni e khi oḶghuo abi mhemhe ali ye ye awa khi oḶghuo.

¹² EḶḶḶḶḶ ni mhi ro nu we la, mhi ri itoto ni o la eva oye ni u ro na mhe, khukhu we, mhi khe we ekhe. OḶḶḶḶḶḶḶ o oḶa pfua, se ni oḶghuo elemhi we ni o khi oni o ya pfua, ni emini a keke shi Ebe-nopfaṣe o bhale ya tse.*

---

* **17:12** Li ze *Iwolo 41.9*

13 “Memena mhia bhale deba ẹ, mhia ngme ingmemhi ena, abi mhi kie li la elemhi agbọ, ini eniye odukhokho eyemhe e mholi oghẹle ni o gba pfo, onabi oyemhe.

14 Mhi she gue usomhi oye ye we, ama agbọ ẹ biselemhi we, itobọ khi ẹa ke khi enayi agbọ abi mhia li khi onayi agbọ.

15 Mhi aa lie u wolọ we elemhi agbọ lasese, ama tsumhi we obọ oyi Ona okholo.

16 Ẹa khi enayi agbọ abi mhi aa li khi ona agbọ.

17 Ri igesikia oye rewe pfuase. Irari khi egbegbi ungmehi ungmehi oye o khi.

18 Abi u li ghie mhe je elemhi agbọ, ighọ mhi li ghie we je elemhi agbọ.

19 Itobọ ewe mhi ro ri egbe mhe ne, ini wewe ee li ligho ri egbe we ne egbegbo.

Ijesu o lema na igbaa oyi eni e mie ijesu iKirisiti suo nya

20 “Oa khi itobọ oyi eniye odukhokho eyemhe tse mhi ro so iromhi ona. Mhi li so iromhi na egbo ni e li ya te otsele oyewe mie mhe suo.

21 Mhi so iromhi e ga kugbe khi oghuo. Ita! Mhi so iromhi e la elemhi oyi awa, ezese abi u li la elemhi oyemhe ni mhemhe mhi li la elemhi oye. Mhi so iromhi e khi oghuo ini agbọ e mie we suo khi ye ye u ghie mhe.

22 Mhi ri ufumhi ni u ro na mhe na we ini e kugbe khi oghuo abi mhemhe ali ye ye awa khi oghuo.

23 Mhemhe mhi la elemhi oyewe, ye ye u la elemhi oyemhe, ni e ga kugbe khi oghuo, ishegho ni agbọ e lese khi ye ye u ghie mhe, ali khi u nono ingme oyewe abi u nono ingme oyemhe.

24 “Ita, yeye u ri we na mhe. Mhia nono ni e nu mhe la ashini mhi ya la kpa, ishegho ni e me ufumhi ni u ro na mhe itobo khi u nono ingme oyemhe neni a ma agbo.

25 “Ita ni o pfuase! Agbo ea lese oni u khi, ama mhemhe mhi lese oni u khi, enana e lese khi yeye u ghie mhe.

26 Mhemhe mhi ri oni u khi khase, igho mhi kie li ya ke ri ele oli, ishegho inono ni u mholi na mhe, o la we egbe, ni mhemhe mhi li la elemhi oyewe.”

18

Abi a li ri iJesu de

(iMat 26.47-56; iMak 14.43-50; iLuk 22.47-53)

1 Abi iJesu o ro so iromhi ona se, loli ali eniye odukhokho eyoli e da uchoke ni a lu iKidironi lase. Ogba ni a ko era na lu olivu shi o la epfe agho, iJesu ali eniye odukhokho eyoli e lo elemhi oni ogba oyi era olivu.

2 IJudasi oni o ri oli de o lese oni ogba, itobo khi iJesu ali eniye odukhokho eyoli e kele lona akagho.

3 Igho iJudasi o tsua ekholi-okhue eyi iRomu, ali egbo ni e la Owa oyi Eshinegba e khe ekhe ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi iJu ali iFarisi ma egbe. E tsua itsua okholi, ali igbili igolo ali ikpa. E lo ogba oyi era olivu le.

4 IJesu o she kpe lese emini loli ya me, o mhila we, oo. “Oghuo a nono?”

5 Ee oli, “IJesu onge iNazareti!”

IJesu oo, “Mhemhe na.”

IJudasi ni o ri oli de o migha mama we.

⁶ Abi Ijesu ọ rọ gueye ọe khi, “Mhemhe na,” igho e ti je ukhokho, e de ya gbe.

⁷ Ijesu ọ gbo mhila ọe, ọọ, “Oghuo e khi a nono we?”

E gbo li e ọ li, “Ijesu onge iNazareti.”

⁸ Ijesu ọọ, “Mhi she kpe gueye e khi mhemhe na. O kha kha khi mhemheghuo a nono, a ze ni eni e kpo e vu.”

⁹ Eri ijesu ọ ngme ona ni emini ọ kpe ngme o bhale ya tse, ni ọọ: “Ita! Mhi aa waso okhoghuo elemhi egbo ni u ro na mhe a.”

¹⁰ Igho iSamọ iPita, ni ọ tsua itakobi shi emhi ọ ji ọli lasale ro be oni ọ gbe akanya a deba oga ọyi ekpodalo ugamhi eso na obita ukhomhi pfi-a. IMakosi a lu oni omose.

¹¹ Ijesu ọọ iPita, “Rue itakobi ogho shi ashini u kpe te ji ọli lasale. Eri u dabi khi mhia ya rote uko osue ni Itamhe ọ mheso na mhe ya da?”*

A mu ijesu bhale odalo iguezo oyi egbo iju

¹² Igho ekholi-okhue eyi iRomu ali eni e kpeda na we ali eni e khe ekhe owa ugamhi ni o fune eyi egbo iju, e gba ijesu mu, e ge ọli abo je ukhokho.

¹³ E te odode rue ọli bhale ayi Anasi, ni ọ khi ọọ iKefasi. IKefasi ọ khi okpodalo-ugamhi ọyi Eshinegba oni ọ kpeda ọyi egbo iju oni ukpe ogho.

¹⁴ IKefasi ọ ke kpe ye egbo iju ude, khi ini ogho otuoghuo ọ ghu-a na egbo ni e bu, o ti dose ni egbo ni e la ọli nya e pfua.†

IPita ọ kie ijesu

(iMat 26.69-70; iMak 14.66-68; iLuk 22.55-57)

* **18:11** Li ze iMat 26.39; iMak 14.36; iLuk 22.42 † **18:14** Li ze iJon 11.49-50

¹⁵ ISamo iPita ali omo odukhokho oyi iJesu olese, e deba iJesu. Oni omo odukhokho ali oni o kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba e kpe lese egbe. Igho oni omo odukhokho o deba iJesu lo elemhi apfe oyi oni o kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Eshinegba.

¹⁶ Abi iPita oo migha olase epfe ode unuekpe, oni omo odukhokho ogho o nyene egbe je olase, o ya nu oni omueshi ni o la agho ngme, o rue iPita lo elemhi apfe.

¹⁷ Oni omueshi ni o la ode unuekpe o me iPita, o o li, "Oa khi omo odukhokho oyi oni omo ogho u li khi?"

IPita oo, "Iiye, mhia khi lo li."

¹⁸ Ulili o gbe. Eni e khe ekhe ali ighumha e migha gasa erali ingamhi ni e pfi, e kasa erali. IPita o li nu we migha a kasa erali.

*Oga oyi ekpodalo ugamhi o mhila iJesu ogbo
(iMat 26.59-66; iMak 14.55-64; iLuk 22.66-71)*

¹⁹ Oni oga oyi ekpodalo ugamhi eyi Eshinegba o mhila iJesu ogbo ose se eyoli ali eniye odukhokho eyoli.

²⁰ IJesu o soli o, o, "Mhi aa tigbe na sheli se se ose se elemhi Owa Oyi Eshinegba ali owa ugamhi ni mhi la a se se gboo eghenge kpa, ikhi ashini egbo iJu e legba.

²¹ Elo o ze khi aa mhila mhe ogbo? A ka mhila egbo ni e suo ose se oyemhe. E lese emini mhi ngme."

²² Abi iJesu o ngme ona se, oghuo eni e khe ekhe o lase iJesu eso, o li, "Elo o ze ni u ro ligho nu Oga oyi ekpodalo ugamhi a ngme?"

23 IJesu oṣo, “Ini u leṣe khi mhi aa gue ngme, gue emini oṣa ti ni mhi ngme le, ni eḡbo e suṣo. Ama o kha khia khi mhi guṣe ngme, elo o ze ni u ro lase mhe esṣo?”

24 Ana Anasi o la lie e rue oṣi ghi iKefasi ni o khi Oḡa oṣi ekpodalo ugamhi, abi a kie li ge oṣi abo je ukhokho. Eḡheḡhe ona, iKefasi ali Anasi e ga khi ekpodalo-ugamhi eyi Eshineḡba ni e kpeda.

IPita o gbo kie iJesu

(iMat 26.71-75; iMak 14.69-72; iLuk 22.58-62)

25 IPita o kie migha akaghṣo, oṣo khasṣe erali. Eḡbo elese e mhila li, “Wa she khi oḡhuo eniye odukhokho eyi omose oḡho?” IPita o so we o, oṣo, “Iye! Oṣa khi mhemhe.”

26 Oḡhuo oni o gbe akanya a deba oni o kpeda nya na ekpodalo-ugamhi eyi Eshineḡba, ni o khi oḡbo oṣi omose ni iPita o be esṣo ukhomhi a, o gbo mhila iPita, “Oṣa khi yeye mhi she me khi u nu omose oḡho la elemhi ogba?”

27 IPita o gbo le, “Iye!” Utoghuokpe, okpa o gbieḡhe.

A rue iJesu bhale odalo oyi iPaleti ya gue ezo

(iMat 27.1-2,11-14; iMak 15.1-5; iLuk 23.1-5)

28 Eḡe uzogbe fiefie, e rue iJesu fie owa oyi iKefasi je apfe oyi igovunṣo oyi eḡbo iRomu. Enighie eyi eḡbo iJu ea lama lo elemhi oni apfe, itobo khi ea nono ni ichimhi umha-pfuase ni o mu we, ini ee doḡe le eminale iPasova.

29 Itobo igḡo oni igovunṣo na lu iPaleti o fie je olase deba eni eḡbo iJu, oṣo we, “Umha-guḡeli onoghuo a gue shi omose ona egbe?”

³⁰ Eẹ ọli, “Ini ọa mhue umha-gueḷi lọ anye ẹa kha rue ọli bhale ghie.”

³¹ IPaleti ọọ wẹ, “A rue ọli vu ya gue ẹzọ egbe-a abi ushi oyẹẹ o ngme sho.”

Egbọ iJu ẹẹ ọli, “Anye aa mhọli afu ni a rọ ọ liẹ a ka gbe ogbọa.”

³² Eri a lina mẹ onana ni emini iJesu ọ kpẹ ngme ni o bhale ya tşẹ, ikhi ungmehi ni ọ la guele uwali eghuli ni lọli ya ghu.‡

³³ IPaleti ọ nyenẹ egbe je elemhi apfẹ oyọli, ọ lu iJesu mhila, ọọ, “Yẹyẹ u khi oghie ọyi egbọ iJu?”

³⁴ IJesu ọọ. “Udu oyẹ ogbọ ona ni u mhila mhẹ o te bhale abi khi ogbọ ọ gue ingme oyemhẹ yẹ ẹ?”

³⁵ IPaleti ọọ li, “Ọnge iJu wẹ khi mhi khi? Egbọ eyẹ ali ighie eyi ekpodalo-ugamhi e rue ẹ bhale ghi mhẹ, Elo u li?”

³⁶ IJesu ọọ li, “Eghiele oyemhẹ ọa khi onayi agbọ ona. Ini ighọ o khi lọ, eni ẹ deba mhẹ e kha ye okhọli na mhẹ, ini a khi doḅẹ mu mhẹ ghi eni ẹ mhẹşẹ eyi egbọ iJu. Ama memena, eghiele oyemhẹ ọa khi onayi agbọ ona.”

³⁷ Ighọ iPaleti ọ mhila li, “Oghie u ti ẹ khi?”

IJesu ọọ, “U gue ga ngme ọli ni u rọ khi oghie mhi khi. Onana o zẹ khi a bia mhẹ bhale elemhi agbọ, ni mhi rọ ri emini o khi igesikia khaşẹ egbọ na agbọ. Oni ọ da khi ọna igesikia ne, ọọ suọ oyemhẹ.”

³⁸ IPaleti ọ mhila li, “Elo o khi igesikia?”

*A pfa ẹzọ igbea mu iJesu
(iMat 27.15-31; iMak 15.6-20; iLuk 23.13-25)*

‡ **18:32** Li zẹ iJoni 3.14; 12.32,33

Igho iPaleti o gbo fię je olase, o gueye egbọ iJu, oọ, “Mhi aa me umha-gueli shi oli obọ ni o remhe ya pfa ezo mu oli a gbe oia

³⁹ Ama, abi a li ini a da li ukpe iPasova khi, ukpe khi ukpe kpa, eri mhia rue ogbọ oghuo egbọ eye e eni a mu shi owa ighumha abọ-a na e. A nono ni mhi wolọ oghie iJu abọ a na e?”

⁴⁰ Igho e tseşe gbii, ee oli, “Iiye! Ri Ochoghọ rue iBarabasi obọ a na anye.” (iBarabasi iko o li, oni o gbe ogbọ a o khi ni a mu shi owa ighumha.)

19

A pfa ezo igbea mu iJesu

(iMat 27.15-31; iMak 15.6-20; iLuk 23.13-25)

¹ Igho iPaleti oọ a gbe iJesu itali egbegbọ.

² Eni ekholi-okhue e nyanọ iguabọ eera igba riele arula oghie rughu iJesu ukhomhi, e rue awulu ni o khi egholi ni o li abi oyile nabi a ro o so oghie so oli.

³ E gbo bhale deba li, e ro oli li egia, e lie oli, “A yase obọ ekę na oghie oyi iJu!” E lase oli alo.

⁴ iPaleti o ke gbo fię je olase deba egbọ iJu, oọ, “A ghe oli e, mhi rue oli lasele na e ni a ro lese khi mhi aa me umha-gueli shi oli obọ ni o remhe ya lie a ka gbe oli a.”

⁵ Abi iJesu o ro fię lasele ni o ro rughu arula igba, o gbo so awulu egholi oyile ni oghie o so, iPaleti oọ, “A ghe oni omose!”

⁶ Abi ighie eyi ekpodalo-ugamhi ali eni e khe ekhe Owa oyi Eshinegba e ro me oli, e tseşe, ee, “A ta li ma oora apfida! A ta li ma oora apfida!”

IPaleti oḡ, “Eḡ a rue ọli vu ya ta ma oḡra. Mhi aa me umha-guḡli shi ọli obo.”

⁷ Eḡbo iJu eḡ ọli, “Anye mhue ushi ni o guele a gbe ọlia, itobo khi oḡ lu eḡbo Omi Eshineḡba.”

⁸ Abi iPaleti o ro suḡ ona, ulishi o tigbe mema lolo mu ọli.

⁹ O nyeneḡ egbe je elemhi apfe oyọli, ya mhila iJesu, “Oḡe obo u khi?”

Ama iJesu o tsaghiḡ ọli-a.

¹⁰ IPaleti oḡ, “Wa ya mie mhe unu? Wa leḡe khi mhi mhọli ekpabo ni mhi ro doḡe ya pfa e shi eke, ali khi mhi gbo doḡe ya liḡ a ka te ma oḡra apfida gbe-a?”

¹¹ IJesu oḡ ọli, “Wa kha mhọli afu shi mhe idiegbe ini ọa khi Eshineḡba o ri ọli ne lo, ama oḡbo ni o mu mhe bhale ghi e, loḡi o mhọli umha-guḡli oyi olamhe ni o fu ne.”

¹² Abi iPaleti o ro suḡ ona se, o nono ode ni o te ya wolọ iJesu abo a, ama eni eḡbo iJu e kiele tseḡe, e liḡ ọli, “Ini u ze ọli obo, wa khi omole iSiza oghie oniemhi oyi iRomu. Onini o da guele khi oghie loḡi khi, oḡe iSiza o khi.”

¹³ Abi iPaleti o ro suḡ ingmemhi ena, o rue iJesu je olase, iPaleti o ya shito ukpho eḡe ni o shito la so ezọ, ni a lu Etete eḡe (iGabata a ri elemhi Iburu eḡ lu ọli)

¹⁴ Eḡheḡhe agho ovo o leḡe ramhi iteteva ukhomhi eḡgho, ikhi ogbeḡe ni a mu egbe e shi ukpe iPasova. IPaleti oḡ eni eḡbo iJu, “Oghie oyee ghọ o!”

¹⁵ Ama e tseḡe, “A rue ọli ya gbe-a! A rue ọli ya gbe-a! A ta li ma oḡra apfida!”

IPaleti o mhila we, oo, “A nono ni mhi ta oghie oye e ma oora apfida?” Ighie eyi ekpodalo-ugamhi ee o li, “Anye aa mholi oghie olese dose oghie iSiza.”

¹⁶ Igho iPaleti o ri iJesu na ekholi-okhue e ka ta li ma oora apfida.

A ta iJesu ma oora apfida

(iMat 27.32-44; iMak 15.21-32; iLuk 23.26-43)

Ro te agho vu ekholi-okhue e te rue iJesu vu.

¹⁷ IJesu o fi e lasele, lolighuo o tsua oora apfida oyoli, o je ashini a lu “Ukhomhi olimhi ni o ku igua-a.” (IGogota a ri elemhi Iburu e lu akagho.)

¹⁸ Agho e tali ma oora apfida shi, e ta egbo aava ma eera mama li. Oghuo epfe obita, onokpole epfe obogobo, iJesu o la we iteva.

¹⁹ IPaleti o keke emhi ro kphase oni oora-apfida. Emini o keke shi o khi, “IJesu Onge iNazareti, Oghie oyi Egbo IJu.”

²⁰ Ebubu eni egbo iJu e ze oni emhi, itobo khi ashini a ta iJesu ma oora apfida shi o nuata shi apfe. Elemhi Iburu, ghe iLatini ali iGiriki a ro keke oni emini a ro kphase oora apfida ni a ta iJesu ma.

²¹ Ighie eyi ekpodalo-ugamhi eyi egbo iJu ea lama shi emini iPaleti o keke. E ya gueye oli, ee oli, “Anye ea nono ni u keke oghie oyi iJu shi o, emini u kha keke shi o khi, Oghie oyi egbo iJu omose ona o khi loli khi.”

²² IPaleti oo we, “Mhi she keke emini mhi keke.”

²³ Abi eni ekholi-okhue e ro ta iJesu ma oora apfida se, e woloo ide eyoli kemhi shi asha ene. Obogobo o rue asha eghuo o, e gbo rue awulu oyoli ni a do ni aa rote ashikhoghuo gbela toma.

24 Eni ekhòli-okhuẹ e gueyẹ egbe wẹ, “Awa khi nyanọ li-a, awa ti ebe shi ọ, ni awa mẹ ọni o ya mu, ni ọ rue ọli.” Eri a mẹ onana ni emini a kẹkẹ shi Ebe-no-pfuasẹ o bhale ya tse, ni ọọ, “E kemhi ide eyemhẹ, e gbo ti ebe shi awulu oyemhẹ.”

25 Inyọ iJesu, ali inyoghuo inyọli nọkpotoso, ali iMeli ughuẹ iKilopasi, ali iMeli ọnge iMagidaleni e migha mama oni ọọra apfida ni a ta iJesu ma.

26 IJesu ọ mẹ inyọli ali ọmọ odukhokho oyọli ni ọ nono ingme oyọli, khi ọ migha epfẹ aghọ, iJesu ọọ, “Inyọ! Omi-ẹ ghọ.”

27 Ọ gueyẹ ọni ọmọ odukhokho, ọọ li, “Inyẹ ghọ.” Rọ te aghọ vu ọni ọmọ odukhokho ọ te rue ọni inyọ iJesu je apfẹ ni ọ te nu ọ la.

Eghuli ni iJesu ọ ghu

(iMat 27.45-56; iMak 15.33-41; iLuk 23.44-49)

28 IJesu ọ lẹsẹ khi emhikpa e she zẹ ukhomhi, ọọ, “Okiamẹ ọa gbe mhẹ.” Onana o ri emini a kẹkẹ shi Ebe-no-pfuasẹ bhale ya tse.*

29 Ubene ni o vọ onyọ ni o khe-a o la epfẹ aghọ, e sọ isoso† elemhi oni onyọ e rọ oni isoso kphase ukpokpo oyi ọọra ni a lu isopu ni o nuẹ, e nise ọli je iJesu unu.

30 Abi iJesu ọ rọ to unu oni onyọ, ọ, “O she pfo.”

Ọ dọ ukhomhi gbe, ọ ghua.

31 Ekhemhuẹ eyi egbọ iJu e vu ya mhila iPaleti ọ zẹ ni wẹwẹ e ya pfi emhi shi awẹ eyi emose ni a ta ma ẹera apfida guoghọ-a. Ali ni wẹwẹ e taghiẹ wẹ te eni ẹera apfida tiemhile. Emini o zẹ ni e rọ lighọ mhila khi, ẹlẹghọ khi ogbele ni ala mu egbe

* 19:28 Li zẹ *Iwolo* 69.21; 22.15 † 19:29 **isoso** egbọ eghuo ẹ lu isoso ukodo.

khe ogbele iyemhea oyi egbo iJu. Eri ea nono ni e la ikhomhi era apfida ramhi ogbele iyemhea, itobo khi oni ogbele iyemhea ogho, ogbele ipfuase na ke o khi.

³² Eni ekholi-okhue e vu ya pfi emhi shi ogbo oni odode ni a ta ma oora apfida mama iJesu awe guoghō a. E gbo ligho ya guoghō eyi oni o kpole a.

³³ Ama abi e ro ramhi ayi iJesu, e bhale ya e khi o she ghua, itobo igho ea ke pfi emhi shi iJesu awe guoghō a.

³⁴ Oghuo eni ekholi-okhue o so iJesu ogbhorō epfe, utoghuokpe, oia ali amē e te oli egbe ku lasele.

³⁵ Ogbō ni o ri elo me ona o pfi otsele shi o, otsele ni o pfi o khi igesikia itobo khi o lese gboo khi igesikia ona o khi. Eri o pfi otsele ona ni a khi eni e miesuo.

³⁶ Onana o ri emini a kpe keke shi Ebe-no-pfuase bhale ya tse, ni o guele khi, “Ogbokhoghuo o a ya khi ugua shi oli idiegbe.”‡

³⁷ Ebe-no-pfuase o gbo ngme ghō shi asha olese khi, “E ya ke bino oni e ya to ogbhorō gbese a.”§

Irotō oyi iJesu

(iMat 27.57-61; iMak 15.42-47; iLuk 23.50-56)

³⁸ Abi a ro me ona se, iJosefu onge Arimatia, ni o khili otuoghuo eniye odukhokho ni e bēna e deba iJesu itobo khi o na ulishi oyi ekhemhue eyi egbo iJu, o le ya mhila iPaleti olimhi oyi iJesu. IPaleti o lama na li o rue olimhi oyi iJesu ya ro to. Igho iJosefu o bhale ya rue oli vu.

---

‡ 19:36 Li ze Okiali 12.46; iNoba 9.12; Iwolo 34.20 § 19:37 Li ze iZaka 12.10

³⁹ INikodemọsi ni ọ ke ya me iJesu ẹle iyose ọ kphase iJosefu. Ọ tsua ikhumhi ni a ro ọ to olimhi egbe ini ọ khi kele kea. Eni ikhumhi e bu ramhi akpulu ikoko oghuo. Ọ gbo tsua ituale ni ẹ pfi mhue.*

⁴⁰ Eni emose aava e tsua olimhi oyi iJesu, e ri ide epfopfo gẹno ọli. Abi e li i gẹno oni olimhi, igho e pfi ituale shi ọli egbe, ni e ri ikhumhi na ro ọ shi olimhi egbe ma ọ, abi egbo iJu e lie mu olimhi egbe shi iroto, abi ushi oyewe o ngme.

⁴¹ Ukuku ogba o la ashini a ta iJesu ma ọora apfida shi, uji ona ufuegbhe onogbo ni aa ri ogbo to ghue o li la agho.

⁴² Itobo khi ẹlegho o khi ogbele ni a ro mu egbe ẹ shi eke khe ogbele iyemhea oyi egbo iJu, ali khi oni uji na ufuegbhe o ti mama we, e ri olimhi oyi iJesu yeshi agho.

20

Ijesu ọ rote eghuli guale

(iMat 28.1-8; iMak 16.1-8; iLuk 24.1-12)

¹ Ẹle uzogbe fiefie ẹle ni ọọ deba ogbele iyemhea oyi egbo iJu, obili o kie la ogbe. IMeli onge iMagidaleni ọ je uji ashini a ri iJesu yeshi, ọ bhale ya ẹ khi a she gheghele ẹche unu oni uji-a.

² Igho ọ so awe unamhi na je ayi iSamọ iPita ali omọ odukhokho ogho ni iJesu ọ nono ingme oyoli, ọ gueye we, ọọ, “E tsua olimhi oyi Onomhue elemhi uji ufuegbhe a! Anye aa lese obini e tsua li je.”

³ Igho iPita ali oni omọ odukhokho ogho e vu ya je oni uji ufuegbhe.

---

* **19:39** Li ze iJon 3.1-2

4 Wẹwẹ aava ee na, ama ọni ọmọ odukhokho ọghọ ọ na dọsẹ iPita, ọ kpẹ ramhi oni uji ufuegbhẹ khẹ iPita.

5 Ọ nyẹsẹ egbe bino elemhi oni uji ufuegbhẹ, ama ọa lo elemhi ọ. Ọ mẹ ide ni a kpẹ rọ khuli idiegbe oyi iJesu.

6 Ighọ iSamọ iPita ni ọ kpukhokho ramhi aghọ ọ dọsẹ ya lo elemhi oni uji ufuegbhẹ. Ọ mẹ eni ide khi e la elemhi uji ufuegbhẹ.

7 Ode olimhi ni a rọ gẹ iJesu ukhomhi o li la aghọ. Oni ode o khili shi ashaoda shi ide enekpole ọ. O kie khili shi aghọ abi a kie kpẹ li rọli khili olimhi oyi iJesu, ọa taghiẹ a.

8 Ighọ ọni ọmọ odukhokho ọghọ ni ọ kpẹ ramhi oni uji, ọ li lo elemhi ọli, ọ ri ẹloe mẹ, ọ miesuọ.

9 Oni ẹghẹghẹ ẹa kie lẹsẹ emini a kẹkẹ shi ebe khi iJesu ọ ya te eghuli guale.

10 Ighọ eni eniyẹ odukhokho e nyenẹ egbe je apfe.

*Ijesu ọ ri egbọli khasẹ iMeli ọnge iMagidaleni
(iMat 28.9-10; iMak 16.9-11)*

11 IMeli ọ migha olase oni uji ufuegbhẹ ọọ viẹ. Abi ọ li kie le viẹ, ọ nyẹsẹ egbe bino elemhi oni uji ufuegbhẹ.

12 Ọ mẹ khi igeni aava ni e sọ itsua epfopfo e shitọ elemhi oni uji ufuegbhẹ ni a ri olimhi oyi iJesu yeshi. Oghuo ọ shitọ obini iJesu ọ kpẹ ri ukhomhi shi, ọni ọ kpọle ọ shitọ obini ọ kpẹ ri awẹ shi.

13 Ẹ mhila li, ẹẹ ọli, “Nọ kpotso, elọ u viẹ ẹ shi?” Ọọ wẹ, “E she tsua Ọnọmhue ọyemhẹ vu, mhi aa lẹsẹ obini e rọli shi.”

14 Igho ọ nyenę egbe ọ mę khi iJesu ọ migha agho, ama ọa leşę khi iJesu lo.

15 IJesu ọ mhila li, ọọ li, “Nọ kpotso elo u vie ę shi, oghuo wa nono?”

IMeli ọ dabi khi oni ọ rieleş shi oni ogba ni o la agho lo, ọ, “Oga ini yeye u tsua li vu kpekpe gueye mhe obini u roli shi ni mhi je agho ya tsua li.”

16 IJesu ọ li, “Meli.” Ọ so alo ghue oli, ọ tseş leghe ri elemhi oyi egbo iJu yemhe oli, ọọ, “Raboni!” Ọseş a ri ona ngme elemhi Iburu.

17 IJesu ọ gueye oli, “Khi mu mhe mhue, itobo khi mhi aa nyenę egbe je oyi Ita ne. Ama ka gueye inyoghuo-mhe khi mhi ya nyenę egbe je oyi Itamhe ni ọ li khi Ita we, ali Eshinegba oyemhe ni ọ li khi Eshinegba oyewe.”

18 Igho iMeli onge iMagidalen i ọ vu ya gueye eniye odukhokho khi lolu me iJesu Onomhue. Ọ gueye we ingme ni Onomhue ọ gueye oli.

*Ijesu ọ ri egboli khase eniye odukhokho eyoli
(iMat 28.16-20; iMak 16.14-18; iLuk 24.36-49)*

19 Abi ogbomhi o ro mu eke elegho ni o khi ogbeakolo oyi ele iyemhea oyi egbo iJu, ni o khi ele ni odode elemhi efo uka, eniye odukhokho eyoli e le gba elemhi owa, e sono okpe ode itobo khi ee na ulishi oyi egbo iJu eni ęę mhese. Udemhija, iJesu ọ bhale ya migha we iteva bia, ọọ, “Opfomhe o ka nu ę la.”

20 Abi ọ ro ngme ona se, ọ ri abo ali epfe khase we. Oghelę o vo we elemhi shi abi e li me Onomhue.

21 IJesu ọ gbo lie we, “Opfomhe o ka nu ę la. Abi Ita ọ li ghie mhe mhi li lie ghie ę.”

22 Igho ọ yemhẹ ku wẹ, ọọ, “A mie Ayemhẹ-ọp-
pfuase,

23 Ogbọ ni a da gbe olamhẹ kua na, a she gbe kua
na li, ama ini aa da gbe kua na wẹ ne, aa gbe kua
na wẹ.”*

Ijesu ọ ri egboli khase iTomosi

24 Otu oghuo elemhi eni eniyẹ odukhokho og-
bava ni a lu iTomosi ni a gbolo eẹ lu itsema, ọa nu
wẹ la agho ni ijesu ọ ro bhale wẹ iteva.

25 Eniyẹ odukhokho eni e kpole e gueye ọli, e ọ li,
“Anye mẹ Onomhue!”

ITomosi ọọ, “Ini mhi aa li mẹ emeli ni o la ashini
a te ta itse shi ọli abo ni mhi ri umiesobo oyemhẹ ti
ọli, ni mhi aa ro ri obo shio oni o la li epfe, mhi aa
ya miesuo khi ọ she guale.”

26 Abi o ro gbe utui, eniyẹ odukhokho eyoli e gbo
lona elemhi owa, iTomosi ọ nu wẹ la agho, e so
okpe ode. Udemhija ijesu ọ gbo bhale ya migha wẹ
iteva bia, ọọ wẹ, “Opfomhẹ o ka nu e la.”

27 O gueye iTomosi, ọọ li, “Ri umiesobo ti ana,
bino mhẹ abo, gbo nise obo ti mhẹ epfe. Khi ke
mholi akhokhomhẹ, miesuo!”

28 ITomosi ọ li, “Onomhue oyemhẹ, ali Eshinegba
oye mhe!”

29 Ijesu ọọ li, “Itobo khi u mẹ mhẹ u ro miesuo?
Ikhivose o khi na eni ẹa mẹ mhẹ ne ni e miesuo.”

Emini o ze ni a ro keke ebe ona

30 Ijesu ọ la ukpeloe oyi eniyẹ odukhokho eyoli
gbe ikanya onyaloa ni e bububu elese ni ogbọ ọa
keke shi ebe ona.

---

* 20:23 Li ze iMat 16.19; 18.18

31 Ama eri a keke ena shi ebe ini a miesuo khi iJesu khi iKirisiti, ikhi Omiepfuese Omi Eshinegba, ali, ini a mholi irudunga, a ya mholi agbo itobo eva oyoli.

21

Ijesu o ri egboli khase eniye odukhokho eyoli etuoshilua

¹ Abi a ro me ingme ena se, iJesu o gbo ri egbe oli khase eniye odukhokho eyoli, epfe oke oniemi ni a lu iGalili. Ina a li me oli.

² ISamo iPita, ali iTomosi na lu itsema, ali iNatanieli onge iKena na eke iGalili, ghe IJoni ali ijemhisi imi iZebedi, ali eniye odukhokho eyi iJesu aava elese e ga legba asheghuo nya.

³ ISamo iPita oo, “Mhia vu ya mu ifele.”*

Ee oli, “Anye ya deba e ye.” Igho e lo elemhi oko-oke oniemi oni ikeke. Ama eliyose elgho nya, ea mu emhikhoghuo.

⁴ Ele uzogbe fiefie, iJesu o migha egele oyi oke oniemi, ama wewe ea lese khi iJesu o nu we ngme.

⁵ IJesu o mhila we, oo, “Emole mhe, aa kie me afele okhoghuo mu?”

Ee oli, “Anye ea me emhikhoghuo mu.”

⁶ Oo we, “Pfi aga oye je epfe obita oyi oko-oke oniemi khi a ya me ifele mu.” Igho e pfi aga je obini o ngme, ea ke dobe ti oni aga lo elemhi oni oko-oke oniemi itobo khi o she mu ifele ni e bu.†

⁷ Igho oni omo odukhokho ni iJesu o nono ingme oyoli, o o iPita, “Onomhue lo!” Abi iSamo iPita o suo khi Onomhue lo ni o nu we ngme lena, o nyanya ro

---

* 21:3 Li ze iLuk 5.5 † 21:6 Li ze iLuk 5.6

itsua sọ (itobọ khi eri ọ kpẹ taghiẹ ide eghuo egbe-a), ọ ji pfilo elemhi amẹ.

⁸ Eniye odukhokho eni e kpọle e gua oni ọkọ-oke oniēmhi bhale esọ oke, e e ti oni aga bhale epfe egele. Ekekhe ọa ke lolo nuẹ shi wẹ ọ, emhi nabi ete-awẹ egbhueshe o ke rọte aghọ khi.

⁹ Abi e rọ ramhi egele, e mẹ ingamhi erali aghọ, a ri afẹlẹ tọ ọ, ibuledi e li nga ọ.

¹⁰ Ijesu ọọ wẹ, “A rọte ifẹlẹ ni a mu lẹna rue bhale.”

¹¹ IPita ọ nga egele le, ọ ya tialọ oni aga ni o vọ ifẹlẹ enieniēmhi ngale egele, eni ifẹlẹ e kugbe khi egbhueshilua ali igbese. Abi eni ifẹlẹ e riẹ lighọ bu, oni aga ọa nyanọ a.

¹² Ijesu ọọ wẹ, “A bhale ya le emhi.” Ogbokhoghuo eni eniye odukhokho ọa mhila li, “Ọghuo u khi?” Itobọ khi e lẹse khi Ọnọmhuẹ lọ.

¹³ Ighọ iJesu ọ ya rue oni ibuledi kemhi na wẹ, ọ gbo kemhi oni afẹlẹ na wẹ.

¹⁴ Onana o khi utonuzi-ese ni iJesu ọ ri egbọli yaa khase eniye odukhokho eyọli abi ọ te rọte eghuli guale.

Ijesu ọ nu iPita ngme

¹⁵ Abi e rọ le se, iJesu ọọ iSamọ iPita, “Samọ omi iJoni! U fe nono ingme oyemhe dose emhi enana nya?”

IPita ọ sọ li ọ, ọ Ii, “Ọnọmhuẹ, u lẹse khi mhi nono ingme oyẹ.”

Ijesu ọọ, “Ri eminale na imi isumha eyemhe le.”

¹⁶ Utonuzeva, iJesu ọọ li, “Samọ omi iJoni, u fe nono ingme oyemhe?”

IPita ọọ li, “Gueguegue Onomhue, U lese khi mhi nono ingme oye.”

Ijesu ọọ, “Ri eminale na isumha eyemhe le.”

¹⁷ Utonuzese iJesu ọọ li, “Samọ omi iJoni, u fe nono ingme oyemhe?”

Oni ingme o to iPita egbe, itobọ khi iJesu ọ mhila li itese, “U fe nono ingme oyemhe?” Igho iPita ọ sọ li ọ, ọ, “Onomhue, u lese emhikpa, u lese khi mhi nono ingme oye.”

Ijesu ọọ li, “Rọ ọloe khu isumha eyemhe.”

¹⁸ Ijesu ọọ, “Igesikia mhi gue ye khi, abi u rọ khi ozele, eri u ri itsua sọ u fiẹ je obini o ghọle ẹ, ama ini u womhe, ọgbọse ọ ke ya ri itsua ke sọ ẹ, ọ mu ẹ obọ je obini ọa ghọle ẹ ni u je.”

¹⁹ Eri iJesu ọ ngme ona ni ọ rọkhasẹ abi iPita ọ li ya ghua ni o ya rọ ufumhi ghi Eshinegba. Igho ọọ iPita, “Ke deba mhe.”

²⁰ IPita ọ nyene egbe, ọ me oni omọ odukhokho ni iJesu ọ nono ingme oyọli, oni ọ shitọ mama iJesu abi e rọ nu iJesu le eminale ni o kpukhokho khi ọọ deba wewe. Lọli ọọ ke mhila iJesu ogbọ ni ọọ, “Onomhue, ọghuo ọ ya re de?”

²¹ Abi iPita ọ rọ me ọli, ọ mhila iJesu, ọọ, “Sẹ egbo na agbo e fe ya li oni omose ona?”

²² Ijesu sọ li ọ, ọ, “Ini mhia nono ni ọ la agbo ramhi ni mhi rọ ya gbo nyene egbe bhale agbo, onoghuo o khi oye shi ọ? Ke deba mhe.”

²³ Ona o ze ni e rọ bena ngme ọli iteva oyi eniye odukhokho eyi iJesu, khi oni omọ odukhokho ọna ọa ya ghu ghue. Ama iJesu ọa lie khi ọa ya ghu ghue. Eri ọ lese lie, “Ini mhia nono ni ọ la agbo ramhi ni mhi rọ ya gbo mu egbe nyene bhale, onoghuo o khi oye shi ọ?”

Ungmemhi ni o kpukhokho

²⁴ LḶli khi ḶmḶ odukhokho ni Ḷ pfi ḶtseḶe shi eni ingmemhi ena, lḶli Ḷ gbo keḶe wḶ shi ebe. Awa gbo leḶe khi emini Ḷ ngme khi iḶesikia lḶ.

²⁵ Ikanya ebubu e laḶ ni iḶesu Ḷ gbe. Ini eḶ a keḶe wḶ nya ukpamhi oghuo-oghuo lḶ, mhi sa khi agbḶ ona nya Ḷa kha luḶeḶe ebe ni a kha keḶe wḶ shi.

Ebe-No-Pfuasę Ishobo Onogbo
New Testament in Ivbie North-Okpela-Arhe
(NI:atg:Ivbie North-Okpela-Arhe)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ivbie North-Okpela-Arhe

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789194797

The New Testament

in Ivbie North-Okpela-Arhe

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

03be06b0-68fd-500b-b9a9-6bca4b63979a